

ŠTĚSTÍ PŘEJE ODVÁŽNÝM

HRDÁ

historický román

ELŽBIETA
CHEREZIŇSKÁ

HRDÁ

Copyright © 2016 by Elżbieta Cherezińska

Všetchna práva vyhrazena.

*Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © Anna Šašková Plasová, 2022

Cover © Katie Klimowicz, 2022

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2022

ISBN 978-80-277-2837-4 (pdf)

HRDÁ

ELŽBIETA
CHEREZIŇSKA

OBSAH

- 7 • KNÍŽE LESNÍCH POLAN
- 43 • PIASTOVCI
- 151 • PRVNÍ KORUNA
- 361 • DRUHÝ TRŮN
- 493 • OD AUTORKY
- 495 • KORUNY, RODY, KRÁLOVSTVÍ

*Všem bezejmenným, zapomenutým piastovským
princeznám, mniškám, ženám, matkám a vládkyním,
o nichž historie mlčí, dívkám označeným v rodokmenech
panovnických rodů smutným N. N.*

KNÍŽE
LESNÍCH
POLAN

MĚŠEK s jestřábem na rameni jel na západ, přímo do krvavě hořícího nebe. Slunce zapadlo v ohnivé záři. Zakřičeli poslední ptáci na cestě do svých hnízd. Nad podmáčenými loukami po obou stranách cesty se začaly zvedat chladné, modravé pásy mlhy. Když jimi projížděl, cítil na kolenou a stehnech vlhký chlad. Za nějakou dobu se červeně nebe rozplynula a uvolnila místo fialovým a pak tmavomodrým odstínům. Pobídl koně. Blížil se šedý soumrak. Po chvíli se na cestě objevilo stádo jelenů vedené starou laní. Šli na pastvu. Zadržel koně a nechal je projít. Když zmizeli, chtěl jet dál, ale oř ucouvl, zafrkal, pohodil hlavou a zastříhal ušima. Měl strach. Jestřáb usazený na Měškově rameni přešlápl z nohy na nohu. Na cestu vyběhla smečka vlků rychlých jako střely. Tři mohutní samci se už rozdělovali, aby stádo jelenů obklíčili. Za nimi následovaly dlouhými skoky samice. Mohl sáhnout pro luk, který měl na zádech, postřílet je, zasáhnout do běhu událostí, ale proč? Silnější musí zvítězit, sám to bolestně zakusil. Jeleni i vlci zmizeli ve vlhkém šeru louky, kůň pokračoval v jízdě. Nad lužním lesem, který tušil podél cesty, vycházel měsíc. Mlhou rozmazaný kruh těsně před úplňkem. Měšek navyklým pohybem shodil z hlavy kapuci a poklonil se mu. Pobídl koně, měl málo času. Než padla úplná tma, zaslechl štěkot psů. Hradiště bylo blízko.

Vedl ho chladný svit luny.

Jestřáb, který mu dosud seděl na rameni, přeběhl po tvrdé kůži rukavice na násadu vyhořelě pochodně. Zahýbal křídly, aby si je urovnal. Nekřičel.

Nahá Urdis stála tváří k ohništi. Dělal to často, jako by do sebe chtěla vstřebat teplo plamenů. Dotkl se jejích zad. Zachvěla se, ale neotočila se. Zvedla ruce a vytáhla si z vlasů jehlice. Těžké pletence copů se jí líně sesunuly z hlavy na záda. Vsunula do nich prsty a začala

je pomalými, bezděčnými pohyby rozplétat. Stál za ní a dech se mu zrychloval. Sykla a prudce zaškubala jedním pramenem. Uchopil ji za ruku. Do vlasů se jí zapletl stříbrný kroužek, který měla na prstu. Udělal krok k ní.

„Musím ti sundat prsten,“ pošeptal jí do ucha. V chřípí ucítil vůni jejích vlasů.

„Nic víc na sobě nemám,“ odpověděla, zaklonila hlavu a opřela si ji o jeho hrud.

Pramínek po pramínku vymotával vlasy ze šperku, který jí o několik let dříve sám navlékl na prst. Když skončil, Urdis se otočila a přehodila si dlouhé prameny vlasů ze zad na prsa. Někde blízko za tlustou zdí hradiště se rozštěkali psi. Z dálky jim odpověděli vlci.

„Neodložíš si to železo?“ ušklíbla se. „Nejsem kovářova dcera, abych to na tobě rozebírala.“

Říkala to pokaždé a pokaždé ho tím pobavila. Shodil kroužkovou košili. Dopadla na zem s kovovým zachřestěním. Svlékl si kožený kaftan. Košili. Na chvíli se zastavil, vychutnával si teplo plamenů na nahé kůži. Pokrčila rameny a přešla k lůžku. Její kroky tlumila medvědí kožešina.

„Pospěš si,“ řekla po chvíli. „Pokaždé na tebe musím čekat.“

„Teď je to naposledy,“ řekl a díval se, jak kapka pryskyřice se sykotem poskakuje po hořícím polenu. „Slibuju.“

„Neslibuj mi nic, co nemůžeš splnit dnes v noci,“ zašeptala a vztáhla k němu ruce.

Vklouzl mezi její paže přímo na měkké louky prsou a vdechoval vůni jejích vlasů připomínající rákosí a orobinec. Zamručela a přitáhla ho k sobě. Zastavil se na jeden polibek a pak utekl přes mechové chmýří břicha dolů na podmáčené louky. Držel její bedra v dlaních a nakláněl ji jako mísu.

„Ponoř se,“ zasténala, „prosím...“

„Později,“ zašeptal. „Teď ještě ne. Jedu z daleka a mám žízeň. Napoj mě...“

Bral si každé její zachvění; vylouskával ji jako kulaté ořechové jádro z tvrdé rozevřené skořápky. Hnětl ji jazykem, až pukla a s táhlým zasténáním vzepjala bedra vzhůru.

„Kdepak jsi byl?“ zašeptala celá udýchaná.

„Na mokřadech,“ odpověděl a otíral si tmavé, špičaté vousy.

„Pojď, pojď, osuším tě.“ Objala ho pažemi kolem krku a přilnula k němu celým tělem.

Dýchali zhluboka a ve stejném rytmu jako plavci, kteří plavou bok po boku. Od brány hradiště zaznělo hluboké dvojité troubení rohu. Jestřáb zaskřehotal, jako by ho chtěl napodobit.

„Musím...“ trhl sebou.

„Ne.“ Obtočila ho prsty jako popínavá rostlina. „Ty nemusíš nic. Ty všechno můžeš, můj kníže.“

Nervózně se zasmál a vysvobodil se z jejích paží. Posadil se a odhrnul si vlasy z tváře. Tuhé vousy si pročesal prsty.

„Mám málo času,“ řekl tvrdě. „Musím vyjet před úsvitem.“

Slyšel, jak ostře jeho hlas zní. Jsem hlupák, pomyslel si a obrátil se k ní. Ležela s pažemi pod hlavou. Její nahotu zdobily tmavé skvrny dvorců vypouklé jako brože.

„Odpust,“ řekl, ačkoli cítil, že to slovo zní hluše.

Zvedla se z lože a zakryla si ňadra pažemi. Vlasy se jí rozlily po zádech jako stružky pryskyřice.

„Odpust?“ opakovala po něm tiše. „Nemluvíš s dítětem, ale se ženou. Dávno vím, že jsem jen zastávka na tvé cestě, pastva na lesní polaně...“

„Takhle nemluv. Urdis, jsi nejmoudřejší z mých manželek.“ Otočil se, aby ji pohladil po nahém kolenu.

„Myslíš, že pro mě je to snadné?“ Mezi prameny vlasů jí zářily modré oči.

„Vidíš budoucnost jako věštkyň.“ Něžně na ni pohlédl.

„Vidím, ale to neznamená, že jí rozumím,“ potřásla smutně hlavou. „Když jsem tě poslala na dvůr markraběte Gera, věděla jsem, že si odtamtud přivezeš zbraň, která tě ochrání před Sasy i Veléty, ale netušila jsem, co to bude. Podej mi plášť, je mi zima.“

Měšek vstal a přinesl Urdis oděv. Ztěžka se posadil vedle ní.

Ano, byla jeho milovaná žena, ačkoli měl i krásnější, než byla ona. Všemilu se zlatými prstenci vlasů; Ludmilu s plnými, dokonale kulatými ňadry; vysokou Mojmiru se štíhlými stehny, která se mu nikdy neomrzela; Živu, ach, veselou Živu s dolíčky ve tvářích; Leslavku, která tancem svých boků zaháněla všechny jeho smutky; Gunn, plavovlasou severskou krásku, kterou vykoupil ze zajetí. A pak ji, Urdis – věštkyňi s vlasy jako pryskyřice. Její matka pocházela z Gotlandu, otec byl velký Dalwin, kupec a námořník z bohatého Volína. Skutečně to byla Urdis, kdo řekl: „Jeď ke Gerovi. Na jeho dvoře najdeš to, čím ho porazíš.“

Tehdy byl jako zpráskaný pes. Markrabě Gero ho dvakrát rozdrtil, jednou osobně v čele saských vojsk, podruhé, když na něj poslal grafa Wichmanna s velétskými posilami. Měšek v těchto válkách ztratil nejstaršího bratra Dobroněga, stovky bojovníků a poddaných odvedených do otroctví. A tvář. To bylo nejhorší. Po dvojnásobné prohře ho stařešinové mohli zbavit velení. K čemu je mladý, neopeřený kníže, který nedokáže zvítězit? Odjel ke Gerovi, jak mu poradila Urdis. Ostatně, copak měl na vybranou? Po dvou debaklech na bitevním poli mu nezbývalo než vyjednávat. Vítěz ho přijal s pohrdáním, jaké se projevuje poraženým. Ano, velký Gero byl tehdy první mezi říšskými pány. Převyšoval dokonce i svého císařského bratra. Provedl ho po svém sídle a ukázal mu ponurý sál, kam před dvaceti lety sezval na hostinu třicet slovanských vůdců a u vlastního stolu je otrávil. Vychloubal se, jak přechytračil Svantovítovy kněží z Arkony. „Ach, ti vaši pohanští panáci! Co proti mně zmůžou?“ smál se a cenil přitom zažloutlé, křivé zuby, až mu po hladce vyholené bradě tekla slina. A mladý Měšek zatínal zuby a přemýšlel, jak nestvůrný musí být Bůh, jehož na zemi zastupuje tak odporný a proradný člověk. Aby si koupil čas, který potřeboval na přípravu obrany, a aby se vyhnul dalšímu nájezdu Gerových bojovníků zakutých v oceli nebo divokých a zuřivých Wichmannových Velétů, souhlasil, že bude platit tribut z lubušského území na druhém, marce podléhajícím břehu Odry. Návštěvu na Gerově dvoře polkl jako pelyňkový odvar. V den svého odjezdu spatřil irského mnicha. Štíhlého člověka v šedé, čisté suknici a plášti s kapucí. Jejich pohledy se střetly a Jordán odjel s Měškem. Po cestě měli dost času na rozhovory.

„Co jsi dělal na Gerově dvoře?“ zeptal se Měšek Jordána.

„Hledal jsem pomoc pro svůj lid,“ odpověděl mnich.

Tak jako já, konstatoval v duchu kníže pochmurně.

„Přijel jsem z Irska, které úpí pod nájezdy vikingů. Naivně jsem si myslel, že velké křesťanské císařství nás v boji proti barbarům ze severu milostivě vojensky podpoří.“

„A co?“ zeptal se Měšek posměšně. „Zjistil jsi, že svaté císařství se od pohanských kmenů, s nimiž bojuje, moc neliší?“

„Viděl jsem mnoho věcí, které mi nešly na rozum, kníže. Markraběte Gera, který šíří křesťanství pomocí lži. Páchá zradu s Kristovým svatým jménem na rtech. Poznal jsem grafa Wichmanna, psance a rváče, který zahodil víru i svůj ušlechtilý původ, aby se stal nájemným velitelem strašlivých Velétů.“

„Wichmann mi zabil nejstaršího bratra,“ řekl Měšek.

„A já jsem nejstarší syn irského krále z Dal Cais. Přenechal jsem vládu mladšímu Monthgraminovi a nejmladšímu Brianovi.“

Pod ochranou Měškových družiníků se přepravili přes Odru a dál už pokračovali jeho zemí. Lesní cestou přes bory podél Odry.

„Zřekl ses dobrovolně nároku na trůn?“ navázal kníže na předchozí rozhovor a zvědavě si mnicha prohlížel.

„Vrátil se mi zrak,“ odpověděl záhadně Jordán.

„To mi musíš vyjasnit.“

„Ano, v tu chvíli se mi právě vyjasnilo,“ zasmál se mnich. „Narodil jsem se slepý. Rodiče mě odvezli do Slane, kláštera, který založil svatý Patrik na pahorku, kde se Keltové kdysi scházeli u posvátného pramene. Mniši mě vykoupali v jeho vodě a mně se vrátil zrak.“

„Kouzlo?“

„Kristova milost,“ odpověděl vážně Jordán a dodal: „Skutečná milost, ne ty odpornosti, které provádí markrabě Gero. Kvůli tomu, že jsem v dětství prožil zázrak, jsem vždy tíhl k Bohu. Vstoupil jsem do kláštera u posvátného pramene a zakusil tam mnoho dobrodiní od svatého Dagoberta. Proboha! Co je to?“ Jordán přerušil vyprávění, vztyčil se ve třmenech a ukázal na velký pás vykáceného lesa, který vypadal jako díra vysekaná sekerou v ledu.

„Z dubů, které tady rostly, postavili můj otec a děd svá hradiště. Uvidíš je, Jordáne.“

„Vykáceli tolik stromů?“ Kněz tomu nemohl uvěřit. „Ta hradiště musí být obrovská...“

„Hradiště až tak velká nejsou, jejich hradby ovšem ano. Moji předkové se bránili před divokými nájezdy Velétů.“

„Nekonečné polany...“ pokřičoval se Jordán.

„Spíš paseky,“ odpověděl Měšek.

„Jsi kníže neprostupných hvozdu a lesních polan,“ opáčil uctivě kněz.

„Řekni mi, co se dělo pak, když jsi žil v klášteře u posvátného pramene.“

„Když moji zemi začaly ničit další nájezdy vikingů, modlil jsem se k Dagobertovi o radu, co mám dělat.“

„Pokud tě ten světec poslal hledat pomoc v císařství a u Gera, tropil si z tebe, jak vidíš, žerty,“ okomentoval jeho vyprávění suše Měšek.

Jeli bok po boku.

„Hodnotit Boží dílo nám nepřísluší, kníže. Dagobert mi ve snu poručil vydat se na cestu. Coby královský potomek jsem soudil, že

jdu hledat pomoc pro svou zemi, ale třeba bylo skutečným cílem mé pouti něco jiného?“

Podruhé si pohlédli do očí.

„Jeď ke Gerovi. Na jeho dvoře najdeš to, čím ho porazíš.“

„Měšku?“ Urdis se dotkla jeho paže a vytrhla ho ze vzpomínek. „Měšku, co bude teď?“

Obrátil se k ní. Zahleděl se do očí, které viděly budoucnost, a na ústa, která o ní mluvila.

„Vždyť víš, Urdis,“ řekl smutně a dotkl se její tváře. „Viděla jsi to...“

Nechtěl jí nijak ublížit, ne teď, ne v tomhle posledním okamžiku. Nade všechno si toužil zapamatovat její pohled, vůni, vlhko, teplo, všechno, co je několik let spojovalo. Chtěl si ty dobré vzpomínky uchovat jako chuť slaného medu na špičce jazyka. Její chuť.

„Budeš teď, až to bude hotovo, takové jako já upalovat?“ zeptala se. Opatrně volila každé slovo.

„Takhle nemluv,“ ohradil se a po chvíli dodal: „Neodmítej moji nabídku, Urdis. Prosím, nech se pokřtít.“

„Ty máš svůj život a já svůj,“ zavrtěla hlavou. „A odteď to budou dva samostatné životy, sám víš. Nenaléhej... Já se musím smířit s tvou volbou, takže ty...“

„Do konce svých dnů budeš pod mou ochranou,“ řekl a na odchodu ji políbil na čelo.

Se zbytkem žen se mu vedlo mnohem hůř, ale chtěl si od nich svoje prsteny vyzvednout osobně. Každá žila v jiném koutě knížectví, protože všechny kromě Gunn, vykoupené z otroctví, pečely spojenectví se svým rodem. Všemilu a pohraniční Santok si nechal nakonec; věděl, že s ní bude asi vůbec nejtěžší porřízení.

„Odpusť?“ zopakovala vztekle a její zlaté, kučeravé vlasy se zaleskly, jako by se jí na hlavě svíjelo klubko zmijí. „Čekala jsem něco víc!“

„Už ti nemůžu dát nic,“ řekl opatrně.

„K čemu ti to je?“ opáčila vyčítavě a jízlivě se rozesmála. „Jedna žena, jeden Bůh? Vždyť jsi nás mohl mít všechny...! Jsi hlupák, Měšku! Děláš příšerně, šíleně hloupou, nelidskou...“

Prímhouřil oči.

„Odkud to víš?“

Potřásla hlavou.

„To o české manželce? Od Ludmily. Vždycky jezdíš nejdřív k ní a potom ke mně.“

Zasmál se. Zjevně svoje ženy podceňoval.

„Jak se jmenuje?“ zeptala se Všemila provokativně. „Tak jak?“

„Doubravka.“

„Doubravka,“ zopakovala a zle, mstivě se zachechtala. „Jenom ,dobrá, ne ,nejlepší‘ nebo ,nejkrásnější‘. Doubravka, nic víc.“

Přešel to mlčením. Jestli Všemila posuzuje hodnotu české manželky její krásou, ničemu nerozumí.

„Kde ses doslechla o křtu?“ zeptal se.

„Řekl mi to otec.“

„Nech toho,“ okřikl ji. „Tvůj otec je mrtvý. Sám jsem zapálil jeho hranici. Jeho mohyla stojí za hradištěm!“

Všebor byl hlava zdejšího rodu. Měšek se za zvuku píšťalek a rohů oženil s jeho dcerou Všemilou na znamení spojenectví poté, co mu Všebor odevzdal svůj lid i území.

„No a co?“ odsekla Všemila. „Mrtví mluví, chceš-li jim naslouchat. Když teď budeš uctívat mrtvého boha, měl bys o tom něco vědět...“

„Nemluv o věcech, kterým nerozumíš,“ přerušil ji rozhněvaně. Jordán mu souvislost mezi smrtí na kříži a zmrtvýchvstáním důkladně vysvětlil.

Zasmála se a propletla si prsty.

„Nechal ses napálit. Jen opakuju klepy. Lidé toho napovídají...“

To si mohl myslet.

„Tvůj strýc to ví?“ zeptal se. Měl na mysli nejstaršího bratra jejího otce, kněze v kontině u Varty.

„Dalbor? Nemám ponětí,“ pokrčila rameny. „Od té doby, co nejsem panna, už do kontiny nechodím. To znamená ode dne, kdy jsem poznala tebe, můj milý.“

„Zajdu za ním. Už musím jet.“ Pohlédl na Všemilu.

Vyzývavě vystrčila bradu.

„A co? Jak si mě zapamatuješ, kníže?“

„Přesně takhle,“ odpověděl s pohledem upřeným na její světlé, svíjející se vlasy. „Moje paní z podmáčených luk.“

Emoce ji přemohly. Dovolila mu, aby v jejích očích zahlédl smutek. Přijal ho, ačkoli by si raději pamatoval rozkoš. Vstal z lůžka, posbíral si věci a rychle se oblékl. Když se sehnul, aby si natáhl boty, kradmo na ni pohlédl. Seděla nehybně, štíhlá jako volavka na mokřadech.

„Na shledanou, Měšku!“ řekla provokativně.

„Sbohem, Všemilo.“ Otočil se a vyrazil ke dveřím. Udělal krok a prudce uskočil. Do mechu, kterým byly utěsněné spáry mezi kládami, se zabodla jehlice do vlasů.

„Byla by z tebe dobrá bojovnice,“ řekl. „Vrháš přesně na cíl.“

„Nejradši bych se vrhla na tebe!“ odsekla zuřivě.

„Já vím, Všemilo,“ řekl, zvedl ruku a rozevřel prsty. Ukázal jí svůj prsten, který jí stáhl z prstu.

„Vrať mi to, to je moje!“ zasyčela za ním vztekle.

„Už ne,“ zavrtěl hlavou a tiše hvízdal.

Jestráb se odrazil od trámu a přistál knížeti na rameni.

„Kéž tě pohltí bažina!“ rozloučila se jeho bývalá manželka. Poslední ze sedmi.

„Kdo ví?“ řekl a zavřel za sebou.

Santok, kde Všemila žila, byl nejzápadnější výspa Měškovy země.

Ležel v podmáčené oblasti na soutoku Noteče a Varty. Koryta obou řek ho střežila před nájezdy Velétů, jako když matka objímá nemluvně.

Do kontiny na ostrově se šlo po hrázi nasypané mezi rozlehlými bublajícími bažinami.

„Zůstaňte tady, hlídejte hrázi!“ nařídil družině, která jela za ním. „Vrátím se před úsvitem.“

Sesedl z koně a vyrazil bez pochodně dál. Vyšel měsíc a bleďe světlo úplňku mu ukazovalo cestu. Bylo ticho, tak ticho, že slyšel své kroky v mokré hlíně. Někde v dálce, za pásem bažinatých luk rostly lužní lesy plné olší, jasanů, jilmů, vrb s dlouhými bezlistými proutky a dubů, na kterých šelestily zbytky loňského listí. Konečně stanul na pevné půdě ostrova.

„Pane kníže!“ Sluhové svatyně ho poznali a pozdravili pokleknutím na jedno koleno.

„Pošli je pryč, Dalbore!“ poručil. „Promluvíme si mezi čtyřma očima.“

Kněz pokynul rukou a jeho lidé odešli po druhé, užší hrázi. Měšek přistoupil k planoucímu ohništi.

„Noci jsou ještě chladné.“ Dalbor natáhl dlouhé nohy a opřel si je o kamennou ohrádku ohniště.

Seděli venku před knězovým domkem. Obklopoval je kruh mohutných stromů, z nichž některé byly výhradně dílem přírody, zatímco o jiné se přičinil člověk. Z dálky vypadaly stejně; teprve zblízka

bylo vidět, že každý druhý nebo třetí má v kmeni vyřezanou tvář boha.

Vycházející měsíc vyhlížel zpoza kmenů jako plochý stříbrný štít a jeho světlo projasňovalo pásy mlhy visící mezi stromy.

Jestřáb vzlétl z Měškova ramene a našel si místo na silné větvi nad jejich hlavami.

„Dávno jsi u mne nebyl, kníže.“ Stařec prohrábl ohniště holí. Prameny dlouhých, šedých vlasů mu na zádech zářily odraženým třpytem měsíce. „Lidé povídají, že chceš přijmout křest. Ale to je hloupost, že?“ Potřásl vlasy a hrdě zvedl hlavu. „Voda křtu se mé kontiny nikdy nedotkne! Nedovolím to! A nebudu sám!“

„Víš, co se děje,“ odpověděl chmurně Měšek. „Cítím, jak mi Veléti dýchají na krk.“

„To není žádná novinka. Do naší země se tlačí, co se pamatuju.“

„Ale teprve pod velením toho psance grafa Wichmanna začali být smrtelně nebezpeční! Jsem v kleštích, které tisknou Sasové i Veléti.“

Kněz pokrčil rameny a posměšně řekl: „A co? Jordán tě snad ochrání? Ten přivandrovalec?“

„Neposmívej se mu,“ sykl Měšek varovně. „Víš, že půl roku poté, co se ke mně Jordán připojil, odešel velký markrabě Gero ze světa živých?“

„Byl starý,“ prohlásil vševědoucně Dalbor.

Jako ty, mohl říct Měšek, ale neřekl. Copak mohl Dalbor pochopit Gerovu smrt, když to ani jemu nešlo na rozum? Krátce poté, co s Jordánem opustili jeho dvůr, měl markrabě, do té doby tak pyšný a pohrdlivý, vidění. Vydal se na pouť do Říma a po pokání před Petrovým stolcem nechal postavit klášter, ve kterém dožil své dny. Měšek to vnímal jako první důkaz, že setkání s Jordánem by mohlo v jeho životě představovat přelom.

„Veléti, Sasové...“ pokračoval monotónně Dalbor. „Tlačí se do naší země, ale řeka je zastaví. Co bychom si bez Odry počali!“

Měšek ho chtěl přerušit a opravit ho: „Co bychom si bez Doubravky počali“, ale neřekl nic, nechal kněze, ať si mluví.

„Řeka má velikou moc, voda přenáší ty duchy, které vítr neuzvedne, kterých se oheň nedotkne... Napiješ se, kníže?“

„Vody?“ ušklíbl se Měšek.

Dalbor se pousmál a pročesal si prsty dlouhé, stříbrné vousy.

„Medoviny. Třebaže by se slušelo, aby se kníže omyl v posvátném prameni. Lidé potřebují příklad.“

„Dej pokoj, je noc, nikdo tady není. Přijel jsem za tebou, protože si chci promluvit.“

Stařec se zvedl a odešel do domku pro medovinu. V polovině kroku se zarazil a otočil se k Měškovi.

„Lidé tu nejsou, ale to neznamená, že jsme sami. Posvátný háj je v každou denní i noční dobu plný života.“

Kníže roztržitě přikývl. Přiložil do ohně. K nebi vystřelil snop bílých jisker. Jestřáb varovně vykřikl. Z hloubi lesa mu odpověděla sova. „Zkoumejte duchy, zda jsou z Boha,“ uslyšel v hlavě Jordánův hlas a zachvěl se. Tolik týdnů už spolu rozmlouvali a tolik tajemství vírymu už irský kněz odhalil. Na každé z nich se vyptával tak dlouho, až pochopil, co skrývá, ale pořád měl daleko k tomu, aby rozuměl všemu.

„Bohové milují oheň,“ nadhodil Dalbor, který se vracel se džbánem medoviny.

„Odkud to víš?“ zeptal se Měšek a vzal si od něj koflík.

„Co?“ Stařec jim oběma nalil.

„Že milují oheň a že tekoucí voda má větší sílu než mrtvá?“

Dalborovy světlé oči se zúžily, pátravě se na knížete zadíval.

„Kladeš zvláštní otázky,“ řekl a posadil se zpět na kládu.

„Možná,“ přitakal Měšek. „Ale řekni mi, odkud to víš?“

„Můj děd byl knězem, praděd žrecem...“

„A oni znali odpověď?“ naléhal Měšek.

Stařec přikývl a napil se medoviny. Zamračil se, jako by to byl pelyněk.

„Lidem se neříká všechno,“ přiznal po chvíli a odložil koflík. „Jen ať uctívají boha obětováním nejlepšího zajatce, ať pálí sníh na svátek jara, nařezávají kolo sýra nebo bochník chleba, ať udělají neznámému místo u stolu, střeží se jezera v předjaří, nedovolí dětem točit se u ohniště dokola...“ pronášel Dalbor horečně a kreslil na zemi ostré čáry špičkou hole. „A hlavně ať ctí památku předků. Pak bude pořád tak, jak bylo.“ Tak, jak bylo.

Jak bylo, opakoval si Měšek v duchu a prohlížel si, co Dalbor nakreslil. Zpočátku chaotický vzor čárek a dolíků se proměnil v působivý obraz stromu s kořeny stejně mohutnými jako koruna. Stařec přešel špičkou hole mezi větvemi a Měšek uviděl, že se na něj z koruny stromu dívá něčí tvář.

„Někdy se něco musí pojmenovat, ačkoli bůh ve skutečnosti jméno nepotřebuje, potřebuje ho jen člověk. Aby si tvůj družiník představil,

že mu bůh dá na bitevním poli sílu, vkládáme soše do ruky meč větší, než dokáže bojovník uzvednout.“

Měšek bezděčně pohlédl na sochu Triglava mezi stromy. Když se podíval zpět, Dalbor mazal obraz na zemi nohou. Strom s tváří ukrytou mezi větvemi zmizel.

„To stačí,“ řekl kněz. „Ať vědí, jak žít, co dělat, jak přinášet oběti. Nemusejí vědět víc, než je potřeba.“

„A když zemřeš, kdo jim to řekne? Když ty už nebudeš...“

„Stejně budou posílat věnce po vodě,“ usmál se stařec trpce.

„Víš, co si myslím, Dalbore?“ řekl Měšek a vstal. „My milujeme sílu.“

Zatímco mluvil, vytil zbytek medoviny z koflíku do ohně. Nevšímal si modrého plamene, který vystřelil mezi hořícími poleny, a ohniště zašlapal.

„Jsme připraveni zbožstit každý přebytek síly,“ řekl ostře.

„Přestaň, to je božský oheň!“ vykřikl Dalbor. „Dost!“

„Ne, starče,“ zašeptal kníže a sáhl pro nůž. Přiskočil ke knězi jako divoká kočka, chytil ho za košili na prsou a zvedl ho. „Je to jen ohniště, nic víc.“

Obrátil kněze, jako by byl dítě, a ne urostlý muž. Zvedl ho a prošel s ním mezi stromy. Očima mezi nimi hledal ty, jejichž kmeny měly podobu soch.

„Kterého z bohů sis zamiloval?“ dotíral. „Peruna? Svantovíta? Triglava? Nebo Velese? Nebo vlhkou matku Mokoš, co? Kterému z bohů tě mám obětovat? Odpusť, růžolíci dívka ti společnost dělat nebude. Půjdeš sám, nebojíš se?“

„Mým pánem je Triglav,“ zachrčel Dalbor.

„A já si myslím, že tvým pánem má být kníže Měšek,“ řekl a podřízl mu hrdlo. „Musí být po mém.“

Na Triglavův kmen vytryskla krev. Dalbor ztuhl a potom v rukou knížete náhle zvláchněl. Měšek ho položil pod sochu, která se dívá do tří stran. Dřepl si a sledoval, jak Dalbor umírá.

„Odpusť, starče můj, nic proti tobě nemám,“ zašeptal. „Mohl sis věřit, čemu jsi chtěl, ale jako kněz jsi měl sloužit mně.“

Otřel nůž o mech a schoval ho do pochvy. Našel tři ploché oblázky. Položil je knězi na oči a čelo. Potom vynesl z jeho domku dary, které sem ve dne nanosili lidé. Postavil vedle něj košík s hrachem, prosem a obilím. Na prsa mu položil jeden dvojitý ječný klas z loňské sklizně.

„Námel,“ zašeptal. „Tvoje černé zrno, které jsi žvýkal, když jsi volal své duchy. Má-li nějakou sílu, ať tě teď odnese, kam budeš chtít. Ale pamatuj si, že nic už nebude, jak bylo.“

Jestřáb slétl svému knížeti na rameno a oba vyrazili po hrázi ke koním. Všemilín prsten odhodil do bažiny. Kéž tě pohltí, zopakoval v duchu její kletbu. Čekal na zahřmění, blesk, oheň z nebe nebo přival vod. Nic. Odpovědělo mu ticho.

Dobře, pomyslel si s pohledem upřeným na zapadající měsíc. Toužím po tichu.

Celou cestu do Poznaně se svou družinou mlčel. Spěchal, krátil se mu čas. Tříkrát vyměnili koně. Za východu slunce se před nimi na obzoru objevila mohutná silueta hradu.

„Jako velká, osamělá hora!“ vykřikl Volrad, Měškův praporečník. „Nedobytná a pyšná.“

Zastavili se u mostu přes Vartu. Viděli, jak se k Poznani z východu po zemské cestě rychle blíží oblak prachu.

„Stát!“ poručil kníže. „To je oddíl mého bratra.“

„Když vidím, jak rychle jedou, nemůžeš se mýlit, pane!“ zasmál se Gardomír. „Mladý kníže by se místo Ctibor mohl jmenovat Štváč koní.“

„Když vstoupí do stáje, dokonce i hříbata se pokoušejí schovat pod žlabem, jen aby na nich Ctiborovo bystré oko nespočinulo!“

Už byli blízko. Měšek viděl bratrovu štíhlou postavu a lesklý šišák ozdobený trsem koňských žíní. Vyjel mu naproti. Ctibor se odpojil od družiny a oba bratři se setkali v půli cesty.

„Tak co?“ zeptal se Měšek místo pozdravu.

„Jak jsi poručil,“ odpověděl kníže Ctibor. „Žádné potíže s nimi nebudou. Krušvický kněz si přál být obětován Svantovítovi. Hnězden-
ský si vybral Peruna, ale třebaže ho vzýval a volal, blesk z čistého nebe ne a ne přijít, takže...“ Ctibor dlouze máchl rukou, „jsem se tím bleskem stal já.“ Rozesmál se.

„Nežertuj o tom,“ pokáral mladšího bratra Měšek.

Ctibor pokrčil rameny a ukázal na Měškův krví potřísněný kaftan.

„A ty se převleč. Tvoje česká kněžna tě takhle do svých komnat nepustí.“

„Nejdu za Doubravkou,“ odpověděl Měšek a dal znamení, aby vjeli do hradiště. „Dnes spím u tebe.“

Na nádvoří před stájemi k němu přiběhl Radomír, poznaňský kastelán.

„Kníže!“ vykřikl a chytil koně za uzdu. „Židovští kupci to stihli. Přivezli z Maďarska měchy červeného vína, které sis přál. V kapli je také všechno připravené. Svíce vyšly z forem dobře, jen včely budou mít co dělat, aby za rok obnovily zásoby vosku! Bělené plátno na zakrytí baptisteria... Jordán říkal, že...“

„Změnil jsem plány,“ odpověděl tvrdě Měšek. „Baptisterium nebudeme potřebovat.“

V Radomírově oku to na okamžik radostně zajiskřilo. Umlkl.

„Pošli ke mně Jordána,“ řekl kníže. „Potřebuju s ním mluvit.“

„Jak poroučíš, pane,“ zašeptal.

„Chceš kněze vyděsit?“ popíchl ho Ctibor a seskočil z koně. Ukázal na Měškův kaftan potřísněný krví.

Místo knížete mu odpověděl jestřáb sedící na jeho rameni. Zaskřehotal a roztáhl křídla.

Když Měšek zahalený do knížecího pláště vycházel z hradu, skřivani ještě zpívali. Jeho bosé nohy nezanechávaly na kamenné dlažbě žádné stopy. Na nádvoří ho očekával průvod. Jáhni drželi veliké svíce ve tvaru lidských postav odlité z vonného vosku. Rukama opatrně chránili jejich hořící knoty. Notovali krásný, ač smutný monotónní nápěv. V čele průvodu kráčel Jordán s knihou v ruce. Knížecí družina na koních je doprovodila k poznaňským branám. Stráže otevřely těžká vrata a vpustily do stínu vysokých hradeb světlo. Měšek s jestřábem na rameni prošel branou pěšky a bos.

Odcházím, napadlo ho při pohledu na vlastní bosé nohy. Kým budu, až se vrátím? Pokud se vrátím. Zaclonil si oči před nízkým ranním sluncem.

Vyrazili k řece. Varta se třpytila. Chvíli se mu zdálo, že na jejím protějším břehu rozkvetla louka. Ale ne. Byl to pestrý dav lidí. Stovky mužů, žen a dětí, kteří sem přišli, aby spatřili svého knížete. Odděloval je od něho proud řeky a most, na který dnes nikdo nesměl vstoupit. Stál na něm oddíl ozbrojené knížecí jízdy. Praporce vlály jeden vedle druhého. Dav, který při pohledu na Měška obvykle jásal, teď mlčel. Jestřáb vzlétl z jeho ramene, vykřikl a jako šíp vystřelený z luku vyrazil vpřed.

Kníže se podíval na baldachýn postavený na břehu. Pod purpurovou a zlatou látkou, která se třepetala ve větru, stála ona. Doubravka. Jeho manželka obklopená svými dámami.

Otče jediná, pomyslel si a v duchu naposledy políbil čela svých bývalých žen: sladké Ludmily, vznosné ledové Gunn, Mojmíry, Leslavky, Živy, a dokonce i Všemily, která ho proklela smrtí v bažinách. A moudré Urdis, té, která viděla, věděla a předpověděla, ačkoli jí věštba přinesla ztrátu místa po jeho boku. Žádná ze sedmi žen mu doposud neporodila syna.

Vyhledal Doubravčiny jasné oči, z dálky se do nich zadíval.

Dáš mi dědice? zeptal se těch očí.

Přikývla, až jí stříbrné záušnice na čelence zazvonily kolem spánků jako refrén žalmu. Byla ustrojená do purpuru a brokátu, jednou rukou si na prsou přidržovala cípy pláště, ale Měšek ji přesto viděl nahou. Tak jako každou noc, kterou strávili společně, než mu začal čas velkého půstu.

Má jediná, pomyslel si. Žádná jiná před tebou není, co bylo, minulo, stejně jako litování hříchů, temné pokání chladného lože, pustá řádka bezesných nocí.

Jordán zastavil průvod. Měšek stál a díval se, jak jeho jestřáb krouží nad keři na břehu Varty.

Sluhové přistoupili ke knězi s košíkem polního kamení.

„Svatý Patrik na hoře Slane zapálil velikonoční oheň na znamení, že země Keltů vítá Kristovu víru, a potom křtil lid vodou z prastarého pramene. Je-li to tvá vůle, kníže, pokřtím tuto zemi vodou ze strážní řeky Varty,“ řekl Jordán, když Měšek na poslední chvíli změnil plány.

Teď předal jáhnovi knihu, sklonil se a uchopil do obou rukou jeden z kamenů. Zvedl ho nad hlavu.

„Kameny z polí!“ zvolal. „Znamenám vaše tvrdé líce svatým křížem a činím vás nástroji Pána!“

„Aleluja,“ zamumlal sbor jáhnů, kteří stále chránili plamínky svící ve svých rukou.

Jordán pomazával kameny svatým olejem, vhadzoval je do tepajícího proudu řeky a křičel: „Ve jménu Otce, Syna i Ducha svatého! Amen!“

„Amen,“ mumlali jáhni tiše jako říční rákos.

„Amen,“ řekl Měšek.

Lid shromážděný na druhém břehu mlčel a sledoval kola, která mizející kameny zanechávaly na vodě.

„Otče náš,“ ukázal Jordán na knížete a potom zvedl paže k oblakům, „jenž jsi v nebesích! Posvěť se jméno tvé, přijď království tvé...“

Knížectví, pomyslel si Měšek. Ale kdo ví?

„... buď vůle tvá...“

Měškovo napjaté tělo bojovalo. Svaly zad, ramen a kolen se nechtěly ohnout. Slyšel slova vyznání víry, tatáž, která ho Jordán v posledních týdnech učil. A pořád nebyla „vůle tvá“, nýbrž jeho.

„Proč přicházíš?“ zeptal se Jordán slavnostně.

Abych se vyrovnal prvním pánům říše. Abych vstoupil mezi ně. Abych shodil vlčí kožich z hřbetu barbara, za kterého mě považují. Abych si od nich vynutil úctu a místo u stolu. Abych měl štít proti krvežíznivým Velétům. Abych odrazil útoky grafa Wichmanna. Abych měl všechny dary křesťanského panovníka, jimiž mě Pán odteď obdaří, protože taková je jeho i má vůle, pomyslel si a konečně vyslovil nahlas: „Dobrovolně přicházím pro křest.“

„Zříkáš se satana, předvěkého zla?“

Měšek pohlédl na dav shromážděný na protilehlém břehu.

„Zříkám se Peruna, Svantovíta, Triglava, pekelného Vesele i vlhké matky Mokoš! Slyšíte?!“ zařval. „Zříkám se starých bohů! Dívejte se na mě!“ Jeho hlas se nesl po vodě jako hřmění.

Jordán si naslinil ruku a pomazal jeho uši a nos. Do pravého ucha knížeti zašeptal: „Nechť se otevře, co má být otevřené.“

A do levého: „Prchej, satane, neboť nastává Boží soud!“

A stalo se. Odešli od něj. Staří bohové ho opustili. Nový nepřišel. Byl sám. Trčel ve věčné prázdnotě. Sám, jediný, zavěšený mezi světy na břehu Varty.

Co dělal Kristus ty tři temné dny od chvíle, kdy vykřikl: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?“, do onoho rána, kdy silou zmrtvýchvstání odvalil hrobový kámen? Kde byl? Prý sestoupil do pekla. Co tam dělal? Měškovi hlasitě tlouklo srdce ve studené kleci žeber a hlavou mu horečně vířily myšlenky. Umíral jako Ježíš, syn tesaře z Nazaretu, nebo jako Syn Boží? Nezapochyboval ani na okamžik? Vyšel ven. Vyšel ven, ale on byl Syn Boží, zatímco já jsem syn Samomyšla přezdívaného Krvavý Piastovec a vnuk Lestka, který uctíval vlastní meč. Zřekl jsem se vás, ač jste mi dali tělo a krev. Odvrhl jsem vás. Ale co když Bůh usoudí, že nejsem hoden mu patřit? Co potom? Zůstanu ničí? Ničí?

Jordán se ho dotkl a Měšek sebou trhl, jako by chtěl utéct, ale ihned pochopil, že není kam. Zbaven minulosti, ale neobdařen budoucností. Ničí. Sám, jediný ve věčné prázdnotě, na nahém místě mezi světy. V tichu, které mu bolestně tisklo lebku.

„... plášť... Svlékni si plášť...“ dolehl konečně k jeho uším Jordánův šepot.

„Plášť?“ zeptal se ochraptěle. „Proč?“

„Před Bohem máš stanout nahý,“ řekl kněz a potichu dodal: „Musíme vstoupit do řeky.“

Ach ano. Rozpomněl se a shodil z ramen plášť. V davu na druhém břehu řeky to zašumělo. Lid nikdy neviděl svého knížete bez oblečení. Teď před nimi stál a jeho široká klenutá hrud' poznamenaná řadou dávno zahojených jizev ukazovala, jaký je. Vstoupil po pás do vody. Jordán mu položil ruku na rameno a do ucha mu zašeptal: „Ponoříš se třikrát.“

A nahlas zavolal: „Voda této řeky proměněná boží mocí svatých olejů ve vodu křtu z tebe, kníže, smývá hříchy. Křtím tě ve jménu Otce...“

Měšek se ponořil. Na mysli mu vytanul obraz Samomyslových tvrdých, zařatých čelistí. Otce, který mlčel, a tak mu odpovědělo ticho.

„... Syna...“

Zavřel pod vodou oči, a třebaže nechtěl, uviděl Doubravčino holé světlé břicho, v němž tak moc toužil zasít dědice.

„... i Ducha!“

Ponořil se potřetí a otevřel víčka. Pod vodou jím proniklo světlo. Chtěl plout k záři, kterou uviděl, ale ona vplula do něj. Uslyšel Jordánův silný hlas: „Dokonáno jest!“

Vynořil se. Potřásl hlavou jako pes. Z dlouhých vlasů i ze špičky vousů mu stékala voda.

„Dokonáno jest! Už nejsem ničím! Jsem tvůj!“ křičel Měšek a otáčel se na všechny strany. „Tvůj!“

Prázdnota a děsivé ticho odešly. Naplnilo ho světlo; byl plný síly, která ho poháněla, dávala mu křídla.

„Můžu chodit po vodě!“ vykřikl a chytil Jordána za ramena. „Můžu!“

Kněz zamrkal. Voda mu namočila oděv a ztěžklý plášť mu viditelně překážel.

„Můžeš,“ přitakal nejistě, jako by se bál mu v čemkoli bránit, „ale také to nemusíš dělat... Pojdme dokončit obřad.“ Mluvil na něj klidně jako na dítě. „Vystup na břeh...“

Měšek nevystoupil, ale vyběhl a cákal přitom na všechny strany. Jáhni okamžitě zakryli jeho nahotu zářivě bílým šatem. Přilepil se mu

k mokré kůži. Doubravka si zpod baldachýnu prohlížela jeho hrud pod mokrou látkou. Usmál se na ni, bělma očí a zuby se mu zaleskly. Sloužící pomohli Jordánovi vyjít na břeh.

„Od této chvíle je tvým údělem život věčný,“ řekl, když stanul před Měškem.

„Beru si ho,“ vyhrkl Měšek. „Ano! Nechci umřít! Chci žít věčně!“

Zatoužil po tom tehdy o kupadelné noci, kdy vzal Doubravku na vyjížďku. Unesl ji z nádvoří před hradem, vytáhl k sobě do sedla, jako by byla prostá panna, a ne paní kněžna, jeho manželka. Držel ji před sebou v objetí; snášel se soumrak. Teplá noc po horkém dni. Les, kam na koni utekli před všemi a vším. Kdesi v dálce bylo slyšet smích dívek a zpěv chlapců, plameny kupadelných ohňů se mihotaly. Na nebi zářil velký, nestydatý úplněk. Našel odlehlou, tichou polanu plnou měkkého mechu. Pod záda jí rozprostřel svůj plášť. Líbal jí ňadra a ona zašeptala: „Náš život začíná a nikdy nekončí, rozumíš? Jestli uvěříš, jestli po tom zatoužíš, nemusíme se rozdělit dokonce ani po smrti.“ Té noci toužil, ale ne po věčnosti. Toužil po ní. Po světých dlaních, drobných prsou a tom šepotu, kterým ho držela jako na vodítku. Potom leželi, vychládali a dívali se na blednoucí hvězdy. Slavíci umkli, v lese nastalo ticho. Doubravka v jeho náruči zašeptala: „Měšek, kníže lesních polan.“

Teď kníže na manželku pohlédl. Začervenala se.

Pamatuje si to! pomyslel si a zahalil se do pláště.

„Aleluja!“ zaspívali jáhni.

Ctibor seběhl z ostrohu, ze kterého sledoval křest. Sundal si šišák a položil ho na zem. Shodil plášť i kaftan. Ve spěchu si zouval boty.

„Bud' vůle tvá, bratře!“ zašeptal do ucha usmívajícímu se Měškovi. A na Jordána křikl: „Já taky! Teď já!“

„Zříkáš se...“ začal kněz.

Než to dořekl, stála na břehu Varty celá knížecí družina. Měškův jestřáb nad nimi kroužil jako holubice z Jordánova vyprávění a široce rozpřahoval křídla. Lidé na druhém břehu řeky nesměle nabírali vodu do džbánů.

Večer se v hlavním sále poznaňského hradu konala radostná hostina. Doubravce se rozzářily oči pokaždé, když pohlédla na Měška a když zvedla pohár k přípitku.

„Moje modlitby byly vyslyšeny,“ zašeptala, když k ní naklonil hlavu.

Byla ostýchavá, neměla ráda, když její vyznání slyšel někdo cizí.

„Mám pro tebe dárek, kníže,“ ozval se Jordán. „Ty jsi pro mne postavil kamennou kapli, která mi tolik připomíná rodnou zem. Já ti chci darovat svůj poklad.“

„A copak to je?“ zeptal se Měšek.

„Evangeliař, který jsem dostal od mnichů v klášteře Slane, když jsem odjížděl. A kříž jako památku na tvůj křest ve Vartě.“

Měšek převzal z Jordánových rukou prostý dřevěný kříž a zvedl ho vysoko nad hlavu.

„Pod tímto znakem vždy zvítězíš, kníže,“ řekl kněz.

Měšek kývl na Vitoše. Ten vytáhl zpod opasku sekeru a zatloukl do štítové stěny hák.

„Mám ho pověsit?“ zeptal se a napřáhl ruku.

„Udělám to sám,“ řekl kníže.

Měšek vyklouzl z hradu. Potřeboval být sám; chtěl zpracovat to, co se stalo. Pořád na kůži cítil chlad Varty.

„Půjč mi plášť,“ pošeptal stájníkovi na nádvoří.

„Ale kníže...“ vylekal se sluha. „Je to obyčejná šedá vlna, docela špinavá...“

„Nevadí. Já jsem čistý!“ poplácal ho po zádech. „Víš, že Syn Boží sestoupil na zemi a žil mezi prostými lidmi? No tak, nedělej si starosti, vrátím ti ho. Zatím si vezmi můj.“

Měšek si přetáhl přes hlavu šedou kapuci a rozběhl se k bráně. Stejně jako všechny ostatní ji zavírali teprve za soumraku. Vyšel na most přes Vartu, zastavil se uprostřed a vyklonil se. Ve vodní hladině uviděl svůj odraz i s kapucí. Na břehu pořád stálo pódium a baldachýn, pod kterým strávila jeho křest Doubravka. Na druhé straně řeky, tam, kde předtím stály davy diváků, hořelo několik malých ohnišť. Kolem nich dřepěli lidé.

„Něco je tady drží,“ zaslechl její hlas těsně vedle sebe.

Prudce otočil hlavu. Doubravka v tmavém plášti kuchyňské služky.

„Co ty tady děláš?“ zeptal se.

„Totéž, co ty.“

„Jak jsi mě našla?“

Ukázala na jestřába kroužícího nad ním.

„Prozradil tě.“

„Kníže a kněžna přestrojení za sluhy,“ vrhl na ni pobavený pohled.

„Měli bychom být sluhy sluhů,“ usmála se v odpovědi.

Tuhle větu slyšel od Jordána. Věděl, že něco znamená. Nepamatoval si co. Objal ji paží.

„Vidíš?“ ukázala hlavou na lidi sedící u ohnišť. „Nemohou odejít. Přesunout křest k řece byl dobrý nápad. Takhle ho mohli vidět všichni.“

„Můj nápad to ale nebyl,“ odpověděl.

„A čím tedy?“

„Vnukl mi ho jeden Triglavův kněz. Jmenoval se Dalbor. Řekl: „Řeka má velikou moc, voda přenáší ty duchy, které vítr neuzvedne, kterých se oheň nedotkne.“ A hrozil mi, že půdy, na které stojí jeho kontina, se voda křtu nikdy nedotkne. No – a mylil se.“

„Uctíval bohy u Varty?“ domyslela si.

„Mhm,“ zamumlal Měšek.

Opřela si hlavu o jeho rameno a nakrčila nos.

„Páchneš jako stájník,“ řekla, „ale přemýšlíš jako velký kníže. Jordán posvětil řeku a ta nese vodu křtu skrz tvou zemi. Krásné. Neublížil jsi tomu chudákovi, že ne?“ znepokojila se.

„Ne,“ popřel to. „Prokázal jsem mu velkou čest. Splnil jsem mu tajné přání. Ale nemluvme o tom. Už jsem křesťanský vládce. Podívej, vychází měsíc.“

Oba si navyklým pohybem shodili z hlavy kapuci a poklonili se.

„Nakousnutý od vlka,“ zašeptala a stydlivě se usmála. „Pojď, nebo přijdeme pozdě na velikonoční liturgii.“ Vzala ho za paži. „Nehodí se, aby nově pokřtěný... Ach! Měšku! Ty poprvé uslyšíš *Lumen Christi!* Poprvé mi posloužíš při mši a připálíš mi svíci od paškálu... Podáš mi světlo... Jak já ti závidím, že to všechno budeš dělat poprvé!“ Dívala se na něj jasnými očima. Zdálo se, že se jí chvějí rty.

Políbil ji. A přímo do těch rtů řekl: „Bohu buď díky.“

Rok po křtu uběhl v poklidu. Císař se přesunul z Itálie do Saska, a jeho bratranec Wichmann, před lety odsouzený do vyhnanství, jako by zmizel ze světa. Věděl, že jakmile vystrčí hlavu, vyměří mu Ota I. zasloužený trest. Měšek si však nenechal namluvit, že neviditelný nepřítel zmizel nadobro. Věděl, že Wichmannovy rodinné vazby sahají do těch nejvýše postavených rodů. Jeho sestra Hedvika byla Gerova neteř. Gero byl po smrti, Hedvičin manžel také, ale ona sama se stala představenou kláštera v Gernrode, odkud mohla bratrovi vskrytu pomáhat. Právě teď, v době míru, byl nejvhodnější čas, aby se Měšek připravoval na válku. Po obou stranách Odry rozmístil zvědy a špehy.

Sbíral zprávy od kupců z dalekých krajů. Věděl, že Wichmann hledal štěstí u dánských vikingů, ale jejich vládce král Harald psance vyhnal a nenechal se do jeho soukromých válek zatáhnout. Viděli ho u Velétů, předtím u Ratarů a nakonec v bohatém volínském přístavu; takové informace měly cenu zlata. Když se rozkřiklo, že císař vyřídil své saské záležitosti a vrací se do Itálie, věděl Měšek, že válka začne co nevidět. Okamžitě poslal pro české posily: dva oddíly těžkooděnců, které mu tchán přislíbil spolu s Doubravčinou rukou. Zaplatil za ně draze, ale člověk, který má na krku nůž a u bran nepřítel, kývne na jakoukoli cenu. „Prvorozenému synovi dáš moje jméno,“ poručil si Boleslav Přemyslovec, pražský kníže. „Ne otcovo, ne dědovo, ale moje.“ „Dám,“ odvětil tehdy Měšek a pomlčel o tom, že mu žádná z jeho dosavadních žen syna neporodila.

Teď, když vyrážel v čele vojsk, když se v Poznani loučil se svou něžnou, sladkou Doubravkou, si prohlížel její zakulacené těhotné břicho. „Kdo tam je?“ vyptával se. „To ví jen Bůh,“ odpovídala.

„Jedeme!“ křikl a za chvíli už kopyta jeho koně duněla na mostě přes Vartu.

Musel být rychlejší než jeho nepřátelé, musel jim přichystat past a od zvědů měl zprávy, že vojska Volíňanů a Velétů se spojila a táhnou na jih.

„Kdo je mezi Veléty nejpočetnější?“ zeptal se.

„Rataři, pane.“ Ve zvědově hlase zaslechl strach.

Ratarští vlci. Mezi velétskými kmeny byli vůbec nejtvrdí. Do zajetí brali jen ženy a děti. Muže vždy pobili na místě a poražené velitele obětovali svým bohům.

„Volíňanů je kolik?“

„Kupci nevytáhli paty z bohatého hradiště, ale koupili si oddíl žoldnérů.“

„A Wichmann? Má u sebe tu saskou smečku?“

„Má, kníže. Stovku takových, jako je on, psanců mimo zákon, ostřílených bojovníků...“

Takových, kteří nemají co ztratit, protože císařství je už vyvrhlo, a jestli je vezme zpět, bude to jedině pod katovu sekeru. Jaký má Wichmann plán? přemýšlel Měšek po cestě. Dvakrát už mě porazil. V Sasku pro něj není místo; možná si myslí, že mě rozdrtí, zabije nebo vyžene z knížectví a usadí se se svou saskou smečkou v Poznani? Veléty nechá rabovat, aby uspokojil jejich chtíč. Počátek podzimu byl

sice teplý, ale Měšek ucítil na čele studený pot. Když odjížděl do války, v hradištích vždycky nechával nejlepší posádky. Doubravku v Poznani střezili jeho lidé, o nichž věděl, že dokud žijí, brány se nevzdají. Ale co se stane, pokud ho Wichmann v poli opravdu rozdrťí? Co když dva české oddíly nebudou stačit?

Bojuju o všechno, pomyslel si, ale už nejsem ten sotva opeřený kníže, který se nechal překvapit. Moji lidé zbožňují sílu, musím jim ji ukázat.

K večeru minuli Santok. Bránu a klíč ke knížectví. Naposledy tady byl, když se před křtem loučil s Všemilou. Z hradiště věrně poslali družinu a houfec dobrovolníků z okolí. Zdálo se mu, že ve strážnici na valech zahlédl světlé vlasy zavržené manželky. Neotočil se.

Dívám se jen kupředu, pomyslel si.

Obloukem obešli vartské bažiny, kde kdysi Dalbor uctíval Triglava. Měšek viděl, jak část jeho lidí těká očima a hledá hráz vedoucí ke kontině na ostrově. Jak znepokojeně zaznamenali, že tam, kde se dříve mezi mocnými starými stromy skrývaly sochy bohů, dnes stojí jen velký dubový kříž na holém prostranství. Duby, jasany a buky nechal vykácet, aby po někdejší svatyni nezbylo nic. Když přijal křest, zabouchl za minulostí dveře.

„Triglav se bude mstít... Potrestá nás v bitvě... Potopí...“ slyšel je večer šeptat, když se zastavili na noc. Do očí mi to neřeknou, ale bojí se, pomyslel si a začal pěsti, aby rozdrtil vlastní strach.

Nedovolil zapálit ohně. Zvědové hlásili, že nepřítel rozbil velký tábor na lesní polaně.

„To není polana, ale mýtina,“ odplivl si Ctibor, když se sešli k poradě velitelů. „Otec odtamtud bral dřevo na stavbu Santoku. Na takové pasece se můžeš bránit, jak chceš.“

„Od otevřeného pole je dělí jenom řídký kousek lesa,“ dodal Vitoš. „To znamená, že se cítí sebejistě. Kolik mají koní?“ vyptával se zvěda dál.

„Ne víc než tři stovky.“

„A kolik vojska, když spočteš všechny dohromady?“

„Třicet stovek, Vitoši.“

„Mohli bychom obsadit rokle na kraji lesa, nadělat vlčí jámy a záseky a počkat, až na nás udeří,“ řekl starý Dervan.

Měšek mlčel. Počítal. Díky českým posílám měl převahu jízdy, ale o deset stovek méně pěšáků.

„Máme čas postavit na stromech plošiny pro lučištníky,“ pokračoval Dervan. „Jedna, druhá linie, ale hned za vlčími jámami, aby naši postříleli ty, kteří se přes ně dostanou. Dřív je škoda plýtvat šípy...“

„Ne,“ přerušil ho Měšek a povolil pěsti.

„Co ne?“ podivil se Dervan. „Není škoda plýtvat šípy?“

Byl mezi veliteli nejstarší. Bojoval s jeho otcem Samomyslem i starším bratrem Dobroněgem.

„Nechal ses unést, Dervane. Tady velím já.“

Starý muž narovnal silná záda a povýšeně se na Měška podíval.

„Radím ti dobře,“ procedil skrze zuby. „Nezapomeň, kníže, že to je první bitva od doby, cos na svůj praporec přijal nového Boha. Pokud prohraješ, lidé neodpustí ani tobě, ani Kristovi.“

Pokud prohraju, pomyslel si Měšek chladně, ratarští velitelé mě obětují svým bohům a Wichmann v mém loži zhanobí těhotnou Doubravku. To je v sázce v téhle válce, starče.

„Chci vyhrát,“ řekl hlasitě a důrazně. „Ale aby se to stalo, nemůžu bojovat jako v bitvách, které jsem prohrál. Gero nás porazil, když jsme se při boji opírali o stěnu lesa. A Wichmannovi zase neuškodily naše vlčí jámy a lučištníci na stromech. Poslouchejte mě. Teď vám povím, co za úsvitu uděláme.“

Než vyšlo slunce, stála na otevřené louce před lesem, v němž se na pasece nacházel tábor nepřátel, Měškova pěchota v bojovém šiku. Štítonoši jeden vedle druhého chránili přístup k hůře vyzbrojenému týlu. Za nimi čekalo pět velitelů na koních. Měškův bratr kníže Ctibor, starý Dervan, Vitoš, Gardomír a Svělub. A jezdečtí poslové.

Kníže je viděl z pozorovatelný schované v koruně dubu. Z dálky byli jezdci malí jako dětský koník na hraní a štítonoši vypadali jako barevná šmouha. Měšek slyšel, jak ratarská táborová stráž vyhlašuje poplach troubením na rohy. K uším mu z dálky doléhaly vykřikované rozkazy. Počítal údery srdce. V bitvě o všechno může být každý den poslední. Konečně z lesa naproti jeho pěchotě vyrazilo nepřátelské vojsko. Pěší vojsko. Úlevou vydechl. Potom uviděl, jak Ctibor zvedl pravici a vzápětí oblak šípů letící k nepříteli. O chvíli později vyletěly šípy i z druhé strany; potkaly se ve vzduchu.

Rataři luky brzy odhodí, pomyslel si Měšek, protože moji lidé jsou schovaní za štíty a šípy jim neublíží.

Ale kdepak. Mezi nepřáteli zjevně nebyl nikdo jako Dervan, kdo by řekl: „Škoda šípů.“ Střelba pokračovala, dokud neměli prázdné

toulce. Potom se Rataři s hlasitým řevem vrhli do útoku. Po straně vedle vojska kráčela jejich hadačka, podivná panna se sítem, na které její služby lily vodu. Zaťal zuby. Tu ženu neviděl poprvé a její čáry mu doposud vždycky přinesly porážku.

Kde je Wichmann? pomyslel si horečně. Kde může být?

První řada Ratarů se už střetla s jeho přední linií.

Skřípání štítů o štíty bylo slyšet dokonce až sem do koruny dubu. Do boje se zapojila kopí a sekery na dlouhých topůrkách. A vtom ho uviděl. Wichmann na koni vyjel zpoza řad pěšáků. Za ním kráčela jeho smečka. Stovka saských psanců zakutých v železe. Rataři jim uhnuli a oni se vynořili zpoza jejich zad jako velké beranidlo, jako železem pobitý klín a udeřili na Měškovu pěchotu. Ta až zakvílela a stáhla se; bojovníci padali k zemi a rozprchávali se do stran. Nepřátelé na to zareagovali radostným pokřikem. Ctibor nabádal vojáky, aby drželi obrannou formaci, aby vydrželi na místě a neustupovali, ale řada už byla prolomená a na poli se začínaly kupit mrtvoly.

Měšek pozorně přepočítal oddíly Volíňanů a Ratarů postupující pomalu vpřed.

„Napočítal jsem skoro třicet stovek, Volrade,“ řekl druhovi vedle sebe.

„Mně vyšlo totéž. Jestli je náš zvěd v táboře spočítal dobře, znamená to, že kromě služebnictva odešli do bitvy všichni.“

„Přišla naše chvíle.“ Měšek přikývl a ucítil, že mu vyschlo v ústech. Z pozorovatelný slezl jako první, Volrad ho následoval.

V lese kolmo k bitevnímu poli se ukrývala celá jejich jízda. Šest stovek jezdců. Měšek nasedl na koně a dal rozkaz vyjet z úkrytu. Vykřikl: „Zvítězíme! S Bohem do boje! Za mnou!“

Na nic nečekal a vyrazil. Za zády slyšel frkání koní. Ržání ořů vystupujících ze stínu mezi stromy do otevřeného prostoru. Volrad jel po jeho boku. V ruce držel zástavu s velkým křížem lesknoucím se v záři slunce. Měšek na prapor ukázal mečem.

„Pod jeho znakem si jdeme pro vítězství! Na Veléty! Na Wichmanna a jeho smečku! Do boje!“

Vyrazili. Koním chvíli trvalo, než nabrali rychlost, ale nepřítel zaujatý ničením Ctiborovy pěchoty je v třesku seker a mečů hned nezaznamenal. Když je uslyšel a uviděl, bylo pozdě.

Měšek jízdu rozdělil. Češi vyrazili odříznout nepřítele od jeho tábora na mýtině a zaútočit na týl, zatímco on sám s hlavní silou udeřil na odhalené levé křídlo.

„Přeskupit šik!“ řval Wichmann na Ratary, ale ti se při pohledu na pádící jízdu vrhli na útěk.

To Ctiborovi stačilo, aby chytil dech a znovu zformoval pěší oddíl. Měšek s obnaženým mečem vlétl mezi bojovníky; hledal saskou smečku, nejnebezpečnější jádro téhle armády.

„Za každého zabitého Wichmannova muže zaplatím ve stříbře,“ oznámil v noci na poradě velitelů. Ale věděl, že vydat tak sebevědomý rozkaz je snazší než ho vykonat.

Kopyta Měškova koně drtila těla padlých. Jeho vlastních lidí. Těch, kteří se snažili porazit Wichmannovy psance zakuté v oceli.

Kůň uháněl vpřed. Ostrý paprsek vycházejícího slunce bodl Měška do očí. Na chvíli ho oslepil a pak jím proniklo světlo. Voda ve Vartě, křest, třetí ponoření. „Jsem tvůj!“

Zrak se mu vrátil, kůň běžel. Měl je! Obr ve zprohýbané přilbě zdobené poškrábanou stříbrnou lví tlamou před ním právě dorážel Ctiborova praporečníka. Měšek ani nezpomalil koně. Vykřikl: „Stůj!“

Obr se otočil. Zpod přilby na Měška pohlédly chladné světlé oči. Kníže s rozmachem udeřil mečem do nechráněného krku. Bodl a bleskově ostří zase vytáhl. Kůň se prudce zastavil a Měšek málem spadl. Obr se svalil na zem. Umíral. Jeho gigantickým tělem otřásaly křeče. Kníže se vrhl na dalšího.

Bojovali jeden vedle druhého jako stará, ostřílená armáda a on jezdil mezi nimi a zabíjel je tak, jak stáli: jednoho za druhým. Uhýbal před čepelemi zrádně mířícími na koňské břicho. Pěší psanci byli dvakrát méně nebezpeční než ti na koních. V těle pátého z nich přišel o meč. Nestačil ho vytáhnout, než mrtvola padla na zem. Popadl tedy sekeru, kterou měl u sedla. A teď je rubal jako dřevorubec. Oči mu zastřela krvavá mlha. Neslyšel výkřiky kolem, jen úderů vlastní sekery do štítů a přileb Wichmannových psanců. Zabíjel nájezdníky, kteří chtěli zneuctít jeho ženu.

Viděl Doubravčinu bledou, vyděšenou tvář a ruce, které se snaží ochránit těhotné břicho před Wichmannovým mečem; ta představa jen posilovala jeho zuřivost.

Náhle se ho ratarský bojovník v kožené přilbě pokusil ze strany stáhnout ze sedla. Před Měškovými očima se objevila Všemila, na kterou nevzpomínal od doby, kdy ji zapudil. Obrátil se a ze všech sil udeřil Ratara sekerou; ruku mu vedl vztek. Usekl mu hlavu. Z prázdného místa vytryskla krev a bezhlavý bojovník chvíli stál jako

nestvůra z nočních můr. Měškův kůň vyděšený proudem krve zaržal a uskočil do strany.

„Krvavé knížátko!“ zařval druhý, mohutný Ratar, který na něj mířil oštěpem. „Krvavé knížátko!“

Já ho znám! prolétlo Měškovi hlavou jako blesk. Už jsem ho viděl.

Bojovník v pancíři z tvrzené kůže byl zahalený do vlčí kožešiny. Neměl přílbu, hlavu mu kryla vlčí lebka s vyceněnými tesáky. Ano! Tenhle Ratarský vlk mi zabil bratra! Dobroněg padl jeho oštěpem.

„Už nejsem knížátko! Už nejsem knížecí syn!“ zařval na něj Měšek a rozmáchl se sekerou. „Jsem kníže...!“

Hodil ji ve stejnou chvíli, kdy Ratar vypustil oštěp. Měšek se sklonil a lehká zbraň proletěla těsně vedle něj. Ucítil závan vzduchu na tváři.

„... zátka!“ zaječel Ratarský vlk a padl se sekerou zaseknutou do lebky.

„Kde je Wichmann?“ vykřikl Měšek, protože bojující Sasové kolem něj náhle zmizeli. Utekli? Kde jsou? Otáčel se na koni kolem dokola a teprve teď si uvědomil, že je po bitvě.

„Kdo? Kdo?“ ptal se zmateně Volrad, který se k němu blížil mezi kupami mrtvol.

„Wichmann! Kde je Wichmann?“

„Psanec s několika lidmi utekl!“ vykřikl Radomír. „Kníže Ctibor ho pronásleduje. Pane! Vidíš to? Vidíš to?“ Radomír ukazoval zkrvaveným mečem na bitevní pole kolem sebe. Jeho kůň se nepřestával točit na místě, jako by z vřavy a boje zešílel.

Měšek si sundal přílbu, protože mu do očí stékal pot a krev. Otřel si tvář. A spatřil rozměr svého vítězství.

Češi u lesa doráželi poslední Volňany. Dervan, Gardomír a Svělub, které vedle svého bratra jmenoval veliteli pěchoty, vedli svázané zajatce. Na bitevním poli ležely tisíce padlých. Z nepřátelského tábora vyváděli ukořistěné koně.

„Wichmann s hrstkou lidí utekl,“ hlásil Svělub. „Ale Ctibor vyrazil za ním s trojnásobnou přesilou.“

„Jak se to stalo?“ zeptal se Měšek. Krvavá mlha před jeho očima se rozptýlila. V uších mu přestalo šumět.

„Když jsi zaútočil, kníže, graf pochopil, že je po nich. Jediný byl na koni. Svolal své lidi, kolik stačil, a utíkali do tábora. Nějak se prodrali přes českou jízdu. Ctibor sebral třicet českých jezdců a vyrazil za nimi. Wichmannovi lidé měli v táboře koně, které nestačili použít

v bitvě, protože si mysleli, že budou bojovat jen proti pěchotě. Ctibor vzkazuje, že je bude pronásledovat, dokud je nedopadne.“

Starý Dervan vystoupil dopředu. Kroužkovou košili měl zbrocenou krví. Sňal si přilbu a poklekl před Měškem.

„Kníže,“ řekl s úctou, „měl jsi pravdu. Jaktěživ jsem v takové bitvě nebojoval. Já... Jsem šťasten, že jsem se takových časů dožil.“

Ostatní velitelé se mu jeden po druhém klaněli. A Měšek přivolal Volrada a nechal si podat prapor s křížem. Pevně ho uchopil. Zvedl ho do výše a koleny stiskl boky svého koně. Vyrazil kolem bitevního pole. Zástava se zatřepetala. Kříž vyšitý stříbrnou nití zazářil v plamenech zapadajícího slunce.

„Pod tímto znakovem jsme zvítězili!“ volal Měšek a jel čím dál rychleji. „Pod tímto znakovem jsme porazili nepřátele! Bůh miluje Piastovce!“

„Bůh miluje Piastovce! Bůh miluje Piastovce!“ začali skandovat jeho bojovníci a jeden po druhém se ukláněli svému knížeti i kříži na praporu.

Nad bitevním polem pomalu vycházel měsíc. Na noc obsadili opuštěný tábor nepřátel. Volrad postavil stráže a Vitoš na Měškův rozkaz rozeslal zvědy, aby se přesvědčili, zda někdo nechce přijít pomstít poražené. Měšek stál před vchodem do svého stanu a díval se na desítky ohnišť hořících na mýtině. Poslouchal smích a veselé vojenské písně. Pilo se na zdraví knížete i Ježíše Krista. O Triglavově pomstě už nikdo nemluvil.

Vzpomněl si na svého otce Samomyšla. Říkalo se mu Krvavý Piastovec; jeho dnes vlčí bojovník nazval „Krvavé knížátko“. Otec ale přece neválčil pořád. Také hodně budoval. Důkazem byla tahle veliká mýcina. Zůstaly po něm Hedč, Hřibovo, Poznaň a Santok s tak mohutným opevněním, že se mohly bránit měsíce.

Co zůstane po mně? pomyslel si a v tu chvíli věděl, že vítězství nad Wichmannem mu nestačí. Je to jen začátek. Obranná hradiště, ano, dobře, ale já se nechci bránit, já chci dobývat. Toužím po přístavu v ústí Odry. Dnes jsme porazili Volíňany, zítra si podmaním Volín a Urdis, nejmoudřejší z mých někdejších manželék, tam bude mou místodržitelkou...

„Kníže!“ Tok jeho myšlenek přerušil přibíhající Vitoš. Druhův hlas se chvěl nadšením. „Kníže!“

„Pojď, napijeme se na vítězství!“ pozval ho Měšek do stanu.

„Kníže! Nevím, máš-li dost medoviny, abys zapil zprávu, kterou ti přináším.“

„Ctibor dopadl Wichmanna?“

„Poslové z Poznaně,“ řekl Vitoš a oči mu zářily. „Máš syna! Syna!“

„Kristepane!“ vyjekl Měšek a skočil k Vitošovi. Zvedl ho, jako by byl snop sena, a ne veliký, šlachovitý muž. „Zopakuj to!“

„Syn! Doubravka porodila syna!“

Měšek pustil Vitoše a padl na kolena. Zpráva se rozletěla, jako by měla křídla. Tábor už skandoval: „Syn! Syn! Pia-sto-vec! Pia-sto-vec! Sláva! Sláva!“

„Bo-le-slav! Bo-le-slav! Pia-sto-vec! Pia-sto-vec!“

Srdce mu tlouklo: raz, dva. Ve jménu Otce i Syna. Raz, dva! Vzhlédl, protože se chtěl pomodlit, a spatřil, jak nad mýtinou vychází velký krvavý měsíc.

Pil celou noc. S veliteli, svými družiníky, obrněnými Čechy, se svými jezdci, pěšáky, a dokonce s táborovým posluhovačem. Pil a nemohl se opít. Tábor hučel. Tábor nemohl usnout. Něco takového se nikdy nestalo. Křest. Vítězství nad neporazitelnými. Knížecí syn.

Před úsvitem, zatímco jeho lidé spali u vyhasínajících ohnišť a ptáčích zpěv už začínal sílit v ohlušující vřavu, vyskočil do sedla a ještě jednou se jel pokochat pohledem na bitevní pole. Svoje padlé posbírali už večer. Raněné Volíňany a Ratary ze soucitu dobili. Vůči probodaným psancům ohledy neměli. Lítost nebyla Měškovi vlastní.

Když vyjel z lesa, uviděl v blednoucím šeru smečku vlků. V první chvíli strnul. Mysl mu přichystala past a našeptala mu, že to jsou duchové Ratarů, kteří vstali z mrtvých. Mohutný samec zavětril člověka a koně a zvedl hlavu. V tu chvíli si Měšek uvědomil, že to nejsou duchové, ale šelmy, které přišly za snadnou kořistí – hodovat na mrtvolách. Zkrvavená vlčí tlama. Samice vedle něj šhubala lidská střeva. Vytáhnout vnitřnosti z kroužkové košile není snadné. Nad těly se vznášel černý mrak krkavců. Mouchy tu ještě nebyly. Dokonce i posmrtný boj má svůj příšerný řád. Zaslechl vysoký, pronikavý hvizd. Ctibor? Poznal jeho kostěnou píšťalku a otočil se za zvukem.

Měšek nosil na štíhlém, špičatém šišáku svazek světlých koňských žíní. Ctibor měl na přilbě černý ohon. Vyšlo slunce. Měšek si musel zaclonit oči rukou. Bratr jel v čele třiceti ozbrojenců. Když se přiblížili, všiml si, že něco vezou mezi koňmi.

„Graf Wichmann umírá,“ řekl Ctibor a ukázal na nosítka vlečená českými bojovníky. „Přivezl jsem ti ho, protože mě napadlo, že budeš chtít jeho smrt vidět.“ Ctiborovy tmavé zorničky se leskly jako oblázky omývané proudem řeky.

„Co je s jeho lidmi?“ zeptal se Měšek.

„Pobili jsme je a vzali jim zbraně. Už je žerou krkavci jako tyhle tady,“ pohodil Ctibor nedbale hlavou. „Přitáhl jsem jen velitele smečky. Předhodte ho knížeti!“ křikl na Čechy za svými zády.

Ti seskočili ze sedel, popadli Wichmanna v podpaží a přivlekli ho před kopyta Měškova koně.

„Pro Kristovy... Kristovy rány,“ zakvílel graf.

Měšek sesedl z koně a zadíval se na ležícího muže.

Neporažený, krvežíznivý Wichmann u jeho nohou. Bratranec císaře Oty Velikého. Bože, tvá moc nezná hranic, pomyslel si Měšek.

„Pane... Kníže...“ kvílel Wichmann. „Umírám...“

„Jen umři a nevzývej Boha, jehož milosrdenství si nezasloužíš,“ sykl Měšek.

„Náš Pán v okamžiku smrti odpustil lotrům na kříži...“ Měšek mlčky hleděl do Wichmannovy bledé tváře. Na krvavý strup pod ohryzkem. Grafovy se zakalovaly oči a žluté vlasy protkané šedinami se mu ve stružkách smrtelného potu lepily na čelo.

„Já taky lituju... Toužím po odpuštění...“ šeptal Wichmann.

„A co ti mám odpustit, vlku?“ rozčílil se Měšek. „Žes mě chtěl zabít, zneuctít, vzít mi moji zemi? Teď vzýváš Kristovo jméno, ale na mě ses vrhl v čele tlupy pohanů uctívajících Svarožice! Plivu na tvoje pokání! Jsi jako pes, který nad sebou ucítil silnějšího a v poslední chvíli stahuje ocas, lehá si na záda a mává tlapami! To je tedy podívaná!“ Měšek s odporem nakopl suchý drn.

„Pane!“ Wichmann s námahou vztáhl paže k jeho nohám. „Veliký kníže... Jsem hříšný... Ale moje duše se z posledního dechu obrací k Bohu! Vidím Marii, jeho matku, jak ke mně kráčí v průvodu andělů! Odpusť mi! Odpusť mi a splň umírajícímu poslední přání... Můj meč... Kde mám meč?“ hledal zoufale u pasu.

„Tady, pse!“ Ctibor mu hodil meč, který vezl u sedla.

„Pane...! Tohle je posvátný meč, který mi daroval císař... Ocel posvěcená u Petrových pramenů... Meč, který mi tolik let přinášel vítězství... Maria Panno! Kam jsi zmizela?“ Ve Wichmannových očích se objevila hrůza. „Prosím tě, vrať císaři můj meč na znamení... na znamení... mého pokoření... Jdou si pro mě!“ hlesl a zorničky se mu

rozšířily. „Pane Ježíši, zachraň mě! Jdou si pro mě temné zástupy... Okřídlení andělé... Černí jako smůla... Jedou na obrovských ořích... Pane Ježíši, zachraň mě... Kriste, drž mě v objetí, protože vidím, že peklo vedené knížetem temnot už ke mně cválá na kostlivých koních... Ááá!“ Wichmann zavřeštěl a zakryl si obličej rukama, jako by se chtěl chránit před útokem ďábelského vojska. A takhle příkrčený zemřel.

„Bratře.“ Ctibor seskočil z koně a položil Měškovi ruku na rameno. „Smrt toho psance je důkaz, že Bůh existuje.“

„A já jsem si myslel, že tě přesvědčil náš společný křest ve Vartě,“ odpověděl Měšek bratrovi a objal ho.

„Křest byl svatý,“ přikývl Ctibor. „Ale on viděl pekelná vojska tak opravdově, že jsem v ně uvěřil.“

„Wichmann dostal, co si zasloužil. Zaživa sestoupil do pekel. Na Boží bojovníky čeká ráj, překrásné místo. Nevěř v ďábla, bratře, ale v Boha. On nás v okamžiku naší smrti povede k věčnému světl.“

„Odkud to víš? Od Jordána?“ zeptal se Ctibor.

„Ano, vím to od něho. A ode dne křtu v to věřím. Tady,“ sundal si bratrovu ruku ze zad a dotkl se jí svého břicha, „ze samých útrob.“

„Wichmannův meč,“ řekl Jordán, když vítězové dorazili do Poznaně.

„Co si s ním počneš?“

„Umírající si přál odvézt ho císaři.“

„Vyřídím to,“ řekl Jordán, „dovol mi tam odjet.“

Dal mu tedy ozbrojenou družinu a sám se vydal za Doubravkou. A synem v její náručí. Pořád tomu nemohl uvěřit. Před ní měl sedm žen, ale žádná mu syna nedala. Laskal to dítě jako zázrak.

„Chtěla bych, aby z něj vyrostl veliký kníže jako ty,“ zašeptala a přimkla čelo k jeho hrudi.

O krvavém měsíci, který vyšel v noc jeho narození, jí neřekl. Doubravka jako by se nacházela v jiném světě. Přál si, aby zůstala čistá. Temnotu, špínu, krev a přízraky bitvy bral na sebe. Teprve po návratu, u ní a dítěte, si brutálně jasně uvědomil, co by se stalo, kdyby prohrál.

Do další války se nevypravím, pomyslel si, dokud pro svou rodinu nepřipravím bezpečný úkryt. Samomysl stavěl opevněná hradiště. Já pro ně vybuduju nedobytnou tvrz na ostrově.

Věděl, kde to bude. Mezi Poznaní a Hnězdnem ležel na Lednickém jezeře ostrov. Byl jako tajné hnízdo dynastie vhozené doprostřed jezera.

*

Jordán byl pryč půl roku. Do Říma odjel na podzim, hned po bitvě. Vrátil se počátkem léta. Přivítali ho na nádvoří. Kněz sesedl z koně a sluha mu podal podlouhlý předmět ovinutý purpurovou látkou. Jordán ho uchopil do natažených rukou a kráčel s ním k nim, k Měškovi a Doubravce.

Císař vzbouřencův meč nepřijal, prolétlo Měškovi hlavou, ale pak tu myšlenku zavrhl, protože v Jordánově výrazu bylo cosi slavnostního.

„Kníže,“ řekl a s pohledem na Doubravčino výrazně zakulacené břicho vážně dodal, „rod se rozrůstá.“

„Ano, Jordáne! Očekáváme dalšího dědice. S čím přicházíš?“

„S nejvzácnějšími dary.“ Zatímco mluvil, obřadně odvinul látku a odhalil meč.

Byla to nejpodivnější zbraň, jakou Měšek kdy viděl. Stará, ač opečovaná, s širokou čepelí. K bodání se nehodí, pomyslel si. Dá se s ní jenom jednostranně sekat.

Jordán zvedl meč do výšky a hlasitě oznámil: „Toto je dar Svatého otce křesťanskému knížeti Měškovi. Meč svatého Petra, ten, kterým utal ucho Malchovi v Getsemanské zahradě v noc zajetí našeho Pána...“

„Ach!“ uniklo Doubravce.

„Apoštolův meč,“ potvrdil Jordán a oči se mu zaleskly. „Abys ho mohl přijmout, musíš svůj křest doplnit svátostí biřmování...“

„Jenže biřmování může udělit jedině biskup,“ zašeptala vyděšeně Doubravka.

„Stojí před vámi Jordán vysvěcený papežem Janem XIII. na misijního biskupa Měškovy země, knížectví lesních polan.“

Na Jordánovu počest a uvítání se konala hostina. Seděli u stolu na pódiu a naslouchali jeho vyprávění.

„Říká se, že všechny cesty vedou do Říma, a v našem případě, kníže, se v něm protnulý všechny šťastné okolnosti. Když jsme dorazili, v Římě právě zasedal koncil. Císař Ota byl ve výborném rozpoložení, protože se mu podařilo korunovat svého syna jako Otu II.“

„Za otcova života?“ zeptal se Měšek.

„Ano. Starý císař se obává zmatků, které by mohly nastat po jeho smrti, a toužil dosáhnout uznání svého nástupce, dokud je naživu. Přijali mě na společné audienci dvacátého třetího dne měsíce

prosince, tedy v den věnovaný vzpomínce na svatého Dagoberta. Pamatuješ si ještě, co jsem ti vyprávěl o svých počátcích, kníže?“

„Pamatuju. Právě Dagobert ti ve snu poručil vypravít se do císařství.“

„Kde jsem sice nezískal pomoc pro svého bratra na irském trůnu...“ Jordán se usmál a zvedl pohár jako při přípitku. „Ale zato jsem potkal tebe, kníže! Když mi tedy stanovili audienci na den svätce, který je patronem celého mého putování, věděl jsem, že je to znamení, že směřuji za svým předurčením. Vyprávěl jsem jim o tobě, pohanském knížeti, který přijal křest a pod znakem kříže jako Konstantin porazil zlotřilého Wichmanna. A když jsem císaři předal meč jeho příbuzného, plakal...“

„Štěstím, nebo žalem?“ zajímalo Měška.

Jordán se zasmál.

„Radostí, že Wichmann z posledního dechu litoval svých činů, abych tak řekl.“

„Vrátit meč znamená, že poražený se poddal,“ poznamenal kníže. „Císaři se možná ulevilo, že se nemusí o grafovo odstranění postarat sám. Byl psanec, vyvrženec, ale přesto pořád jeho blízký příbuzný – a nikdo nemá rád na rukou krev vlastní rodiny.“

„Podrobně jsem mu popsal rozsah tvého vítězství i předsmrtné vyznání vin,“ řekl Jordán. „Ota ti na důkaz vděčnosti za vynaložené úsilí při vracení meče udělil titul ,přítel císařství. Od nynějška budeš zván na sněmy říšských pánů a tvému hlasu zde bude nasloucháno. Papež, který nechtěl být méně štědrý než císař, zase řekl: ,Meč za meč. Za čepel obráceného lotra chci knížeti darovat meč apoštolův, aby mohl pod jeho svatým ostrím šířit víru mezi pohanskými Slovany.““

„Můj otec, kníže pražský,“ ozvala se Doubravka, „usiloval o vlastní biskupství mnoho let. Češi už jsou dávno pokřtěni, a přece ho nedostal. Ty jsi divotvůrce, Jordáne!“

„Kdepak já,“ odporoval biskup. „Jak jsem už říkal, vedl mě svatý Dagobert. Když mi dal papež pro knížete meč apoštola Petra, řekl jsem, že ačkoli je kníže Měšek vynikající bojovník a vojevůdce, nechce pohany zabíjet, ale obracet na víru. A k tomu potřebuje duchovní sílu. Souhlasili se mnou, nedat mi za pravdu by se ostatně neslušelo.“ Jordán se opět zasmál – ne jako biskup, ale jako chlapec. „Inu, z mého svědectví vyplývalo, že čerstvě pokřtěný kníže nejen porazil pohany, ale také pohnul věčného hříšníka Wichmanna k aktu

křesťanského pokání. Nejdůležitější je ale to, že mě papež vysvětil na misijního biskupa.“

„A v čem je rozdíl?“ rozhodil kníže ruce.

„Já ani moji nástupci nebudeme podléhat arcibiskupům císařství. Otovými lidem. Podléháme výhradně Bohu a papeži v Římě.“

„Amen!“ Měšek pochopil okamžitě.

Kamenná kaple, kterou postavil u hradu, nebyla velká. Když ji stavěli, Jordán říkal, že kostely v jeho rodném Irsku jsou malé, zato víra lidu veliká. Do poznaňského svatostánku se vešel pouze oltář a bylo tu místo jen pro několik lidí.

„Tvůj křest ve Vartě se odehrál před očima všech. Bylo to první, ale výrazné znamení. Tvoji poddaní uviděli a uvěřili. Biřmování a přijetí darů Ducha svatého však bude tvoje intimní setkání s Bohem,“ řekl Jordán Měškovi, když ho připravoval.

Přede dvěma lety jsem vstoupil do Varty a požádal o křest, přemýšlel kníže na prahu kaple. Jordán se mě tehdy zeptal: „Proč přicházíš?“ A já jsem řekl: „Abys mě pokřtil“, ale pomyslel jsem si: Abych se vyrovnal prvním pánům Říše. Abych vstoupil mezi ně. Abych shodil vlčí kožich z hřbetu barbara, za kterého mě považují. Abych si od nich vynutil úctu a místo u stolu. Abych měl štít proti krvežíznivým Velétům. Abych odrazil útoky grafa Wichmanna. Abych měl všechny dary křesťanského panovníka, jimiž mě Pán odteď obdaří. A dostal jsem vítězství nad Wichmannem, prvorozeného syna, apoštolův meč, titul přítele císařství a vlastní nezávislé biskupství. Oč mám prosit teď? Co mi biřmování přinese, pokud mi křest dal tolik?

Před půlkruhovou, skleněnými destičkami vykládanou stěnou kaple hořelo dvanáct velkých svící. Jantarově zbarvené sklo odráželo plameny, až se zdálo, že se celá kaple mihotá. Biskup Jordán vyšel Měškovi naproti a dovedl ho k oltáři. Doubravka stála po straně s rukou položenou na břicho. Začala liturgie. Měšek sledoval, jak Jordán obrací stránky evangeliáře, a pomyslel si, že ta impozantní kniha i jeho kněz urazili dalekou cestu, aby se ocitli zde v poznaňské kapli a s ním.

„Rozhodl ses už, kníže?“ zeptal se Jordán. „Kterého světce sis vybral jako svého patrona?“

„Dagoberta,“ řekl Měšek a pohlédl překvapenému biskupovi do očí. „Ať mě vede tak, jako tebe přivedl do země lesních polan.“

„Ducha svatého nespatriš,“ řekl tiše Jordán, „ale každý z jeho darů se otiskne ve tvém životě. Duch svatý je jako vítr. Vidíš, jak svou silou

ohýbá koruny stromů, jak jeho dech pohybuje travou, dělá vlny na vodě, nadouvá plášť. Svlékni si plášť!“

Jordán k němu přistoupil, rozšněroval mu tuniku a obnažil mu šíji a ramena. Potom vzal nádobu s křížmem, namočil do něj palec a udělal knížeti na čele křížek.

„Tak jako vítr svým dechem rozněcuje oheň, hoř i ty živým ohněm víry! Biřmuji tě, Měšku Dagoberte, znamenám tě svatým olejem ve jménu Otce, Syna i Ducha svatého.“

„Amen.“

„Kéž na tebe od tohoto okamžiku sestoupí Duch svatý, protože nyní prozřely nejen tvé oči, ale i tvá duše dozrála ke službě Pánu!“

Měšek se díval na plameny svíček tančící po půlkruhové stěně a měl pocit, že se vznášejí ve vzduchu a plují k němu jako zářící ohnivý obraz. Plamenná koruna. Jordán uchopil apoštolův meč položený na oltáři a podal ho knížeti.

„Jdi a uč národy a Bůh bude s tebou po všechny dny až do skonání světa...“

„A já budu s Bohem,“ odpověděl Měšek. „Postavím mu v Poznani katedrálu zasvěcenou svatému Petrovi, který touto čepelí bránil Pána.“

„Amen,“ zašeptala Doubravka, zapotácela se a opřela se o zeď.

Měšek ji podepřel.

„Kněžno?“ oslovil ji znepokojeně Jordán. „Cítíš se dobře?“

„Ano,“ řekla tiše. „Už to začalo...“

„Liturgie je u konce,“ pravil biskup. „Odved' svou ženu, aby mohla porodit. Já zůstanu tady a budu se modlit za šťastný porod. Za dalšího Piastovce.“

Čekal před vchodem do manželčiny ložnice a málem přišel o rozum. Doubravka křičela. Řvala víc než Rataři vrhající se do bitvy, víc než ranění bojovníci s usekanýma rukama a zlámanýma nohama.

Jak je to možné, říkal si, že něžná a krásná žena vydává takový křik? Umírá snad? Bože, tolik jsi mi dal a ve svatý den biřmování mi chceš všechno vzít? A najednou si uvědomil, že svědkem porodu nikdy nebyl, protože když ženy přiváděly na svět děti, on vždycky někde válčil.

Dveře ložnice se otevřely a vyšla z nich stará služka s vědrem plným zakrvácených hadrů. Chytil ji za paži.

„Co jí je?!“ zeptal se otřeseně. „Co se tam děje?!“

V tu chvíli si všiml, že žena má také zakrvácené šaty.

„Nic zvláštního,“ pokrčila rameny. „Paní rodí.“

„Ale proč tak křičí?“

Žena se na něj podívala, jako by byl slaboduchý.

„Protože přivádí na svět dítě!“

„Ale...“

Služka si otřela pot z čela a prohlížela si ho jako kuchařka stájníka.

„A co si myslíš, kníže? Že rodit děti je nějaké potěšení? Když se klube orel, musí orlice zobákem rozbít skořáčku. A žena musí nového člověka vytlačit na svět vlastními silami! Jdi odsud, kníže, nemám čas a muži jsou na takovéhle věci příliš měkčí.“

Vtiskla mu do rukou vědro se špinavými hadry a zmizela zpět v ložnici.

Stál jako solný sloup. Díval se na zakrvácené plátno a vzpomněl si, jak nechtěl poskvřnit Doubravčino srdce vyprávěním o špinavé stránce vítězství nad Wichmannem.

Co já vím? pomyslel si. Umím zabíjet, ale ona dokáže dávat život...

V tu chvíli se z ložnice ozvalo divoké, táhlé zavytí jeho ženy a hned potom dětský pláč. Nebylo to kníkání novorozence. Byl to vzteklý vrískot. Odhodil vědro a vběhl dovnitř. Jakmile ho služky uviděly, přikryly ležící Doubravku prostěradlem.

„Žiješ?“ zeptal se.

„Ano,“ zašeptala.

A vtom to uviděl. Uviděl příšerné, sinalé, krví umazané dítě spojené nateklou pupeční šňůrou s matkou. Stará služka ho držela v podpaží a ono se mrskalo jako kotě, které samice divokého rysa nese za krk, a vrískalo z plných plic.

„Bujná děvenka!“ pochválila ji stará služka.

„Poloviční čertice,“ zafuněla druhá služka a posadila se na podlahu mezi vědra s vodou a krvavé hadry.

„Pro všechny případy jí dáme nějaké svaté jméno,“ řekla Doubravka a natáhla se po dítěti.

ČÁST I
PIASTOVCI
984–985

Lednický ostrov se koupal v ledovém měsíčním světle. Ostrov na zamrzlém jezeře mezi poli rámovanými lesem. V tuto noc, stejně jako každou zimu, spojuje ostrov se souší led. Do pevnosti, která na něm stojí, se však po ledu dostat nedá. Do sídla piastovského knížete chráněného dvojitými hradbami vysokými jako jasany se dá dostat jedině po mostech. Dva mosty jako kotevní lana. Západní a Východní. Dvě paže matky objímající dítě. Na západě vede zemská cesta do Poznaně. Na východě do Hnězdna. Mezi nimi leží Lednický ostrov jako poklad. Vlastně je to ale pokladnice. Skryté hnízdo dynastie. Její živé, tepající lůno. Místo, kde vyrůstají knížecí děti. Mosty jsou jako pupeční šňůra, která tyto děti přivede do světa. Dva mosty, dvě téměř dospělé děti. Všude kolem led. Noc sevřená v okovech zimního úplňku.

SVATOSLAVA přivřela oči. Seděla na patách na široké lavici a nechávala si od služky česat dlouhé vlasy. Z pootevřených úst jí vycházely drobné obláčky páry. Dýchala čím dál pomaleji, až si nakonec opřela hlavu o kožešinu přehozenou přes opěradlo lavice. Svatoslavininy vlasy se zavlnily a svezly se pod opěradlo. Ruka s hřebenem se zastavila ve vzduchu.

„Spí?“ zeptala se služka s pohledem upřeným do rohu komnaty, kde na nízké, železem pobité truhle seděla dívka v prostých vlněných šatech. Seděla přesně tak jako Svatoslava – s nohama pod sebou a hlavou na stranu. Její obličej byl bez výrazu.

BOLESLAV zahýbal rameny, aby se mu kroužková košile dobře usadila na koženém kaftanu. Zapnul si pás. Přesvědčil se, že nůž jde dobře vytáhnout z pochvy. Odhrnul si vlasy z obličejce a pohlédl na své čekající druhy. Tmavooký Zarad, zrzavý Bjornar a plavovlasý, velice

štíhlý Jakska stáli u dveří komnaty a napjatě si ho prohlíželi. U Boleslavových nohou leželi dva psi.

„Připraveni?“ zeptal se.

„Plášť,“ řekl Jakska a hodil mu vlnu podšitou vlčí kožešinou.

„Rukavice,“ dodal Bjornar a podal mu je.

„A meč.“ V přítomní komnaty se zaleskly Zaradovy tmavé oči.

Jeden ze psů zvedl ostražitě hlavu.

„Ne,“ odmítl Boleslav a natáhl si rukavice. Přes tvář mu přelétl sotva viditelný stín. „Otec nechce.“

Trojice u dveří přikývla jako na povel a Zarad tiše, obdivně hvízdal.

„Pán kníže!“ dodal.

Vyšli z komnaty, dveře nechali otevřené. Boleslav křikl přes ramię: „Dušane, hlídej psy!“

Klapot jejich bot po kamenné podlaze hradu, nic víc. Z kouta se vyloupl mládenec, který se předtím držel ve stínu. Štíhlý a vysoký, nenápadně oblečený, neozbrojený. Psi táhle zakňučeli. Dušan k nim přišel, poklepal je po hlavách. Dolil jim vodu do misek. Začal sbírat věci rozházené po místnosti. S nábožnou úctou postavil meč do stěny.

SVATOSLAVA ležela opřená o opěradlo lavice.

„Princezna spí?“ zopakovala naléhavě služka.

Dívka neslyšně vstala z truhly a přišla blíž. Dřepla si u Svatoslavy, jemně jí nadzvedla vlasy a podívala se jí do tváře. Zvedla oči k tazatelce a přikývla na souhlas.

Služka si vydechla. Přikryla Svatoslavu přehozem z liščích kožešin a tiše posbírala rozházené drobnosti. Dva kostěné hřebeny, stříbrem pobitou koženou čelenku do vlasů, hedvábné stužky na zaplétání copů. Zavřela všechno do truhličky a nervózně se rozhlédla po komnatě. Na rohu stolu stál koflík s vychladlým odvarem. Obratně vychrstla jeho obsah do ohně. Kapky se rychle vypařily. Služka si otřela prsty o šaty.

„Až se probudí, vyzuj jí boty. Pomoz jí do postele, přikryj ji a hlídej u ohně. Však víš, co máš dělat,“ řekla dívce a odešla, aniž počkala na odpověď.

Dveře se za ní hluše zavřely.

Svatoslava spánek dokonale předstírala. Teď otevřela oči.

Měla je potemnělé hněvem.

„To je ale mrcha,“ zašeptala rovnou do obličeje dívky, která dřepěla u ní.

Ta si bleskově položila prst na ústa a pokývnutím hlavy ukázala na dveře. Svatoslava se narovnal na lavici a odhodila příkrývku. Za dveřmi bylo slyšet přibližující se kroky. Podívaly se na sebe. Dívka vzala kožešinu a hodila ji na kamennou podlahu. Princezna měla na nohou vysoké okované boty. Po kožešině mohla chodit nehlučně.

BOLESLAV naslouchal pravidelnému rytmu kroků na mostě. Uklidňovalo ho to. Raz, dva. Raz, dva. Šel první, za ním Bjornar a Zarad. Jakska byl vzadu. Východní most. Když byl Boleslav chlapec, potřeboval čtyři stovky kroků, aby ho přešel. Potom tři stovky. Zkoušel to každý rok až doteď, kdy mu bylo šestnáct a vyšlo mu stejně kroků, jako potřebuje dospělý muž. Dvě a půl stovky. Otec do své osobní družiny přijímal jen silné, zdatné a urostlé muže. Takové, kterým stačí dvě a půl stovky kroků na to, aby přešli Východní most. Otec. Kníže. Vznětlivý dravec, který v poddaných vzbuzoval stejně tak lásku jako strach. Mistr politických her, který měnil spojenecké svazky, jako když foukne vítr. Válečník v čele bezmezně oddaných vojsk. Otec, který ho drží železnou rukou za krk. Žádná svévole. Syn dělá jen to, co chce otec. Takže co chce dnes? V noci před Hody, před Kristovým příchodem na svět? Proč mu poručil, aby přišel beze zbraně do přístaviště u Východního mostu? Raz, dva, raz, dva. Pravidelný zvuk kroků v nočním tichu Boleslava uklidňoval a chladil jeho hořčnaté myšlenky.

Kněžna Oda, krásná jako šlechtěná fena a studená jako led. Otcova manželka, jejíž čas přišel po smrti jeho matky Doubravky. Před rokem porodila otcí syna a ten mu dal své vlastní jméno. Zabolelo to jako úder zmrzlou rukavicí do tváře. Šestnáct let byl jediným synem on. Samozřejmým nástupcem. Jen on a Svatoslava se počítali.

Doubravčiny dvě děti jako dva mosty na ostrov. Dcer měl otec víc, od někdejších pohanských manželek, to je jiná věc. Žádná z nich nemohla postavení jeho sestry ohrozit. Jistě, dívky jsou pečetí míru, spolenectví, příměří. Ale nástupcem je syn. Syn!

Před pár dny na hostině. Oda v nových zlatých záušnicích a na jejím klíně to dítě, které jako zadřená tříška vězelo mezi otcem a ním. „Můj Měšek!“ Otec se smál a pil. Boleslav zatíнал zuby. Oda poslouchala mnicha, který předčítal příběh o Abrahámu a Izákovi. Když

Abrahám stavěl na hoře Moria před očima vyděšeného chlapce oltář, na Odině bledé tváři vyskočil ruměnc. „Stačí!“ přerušila mnicha pohybem štíhlé ruky posázené prsteny. „Měšek je na takové hrůzy ještě malý.“ Otec střízlivě protestoval: „Chce být knížetem? Jen ať poslouchá, jak Abrahám poslouchal svého Otce na nebesích. Bezpodmínečně!“ Nechal si dolít medovinu, jako by ho to slovo „bezpodmínečně“ potěšilo. Připíjel si s družiníky a neviděl, že čím víc se příběh blížil k obětování prvorozeného syna, tím spokojeněji se Oda tvářila. Boleslav z ní nespouštěl oči. Díval se, jak chtivě hladí světlé vlasy svého syna, jak se jí dme hrud, ke které ho tiskne, jak panovačně zvedá bradu.

A proto teď, když v noci na otcův rozkaz krácel po Východním mostě, cítil strach, který se snažil rozptýlit tvrdým rytmem kroků. Raz, dva. Raz, dva. Čeká na něj v přístavišti oltář? Raz, dva. Mimoděk se dotkl nože u pasu. Druhý měl zastrčený ve vysoké botě. Raz, dva. Ať se stane cokoli, nebude beránek, který jde na porážku.

SVATOSLAVA poslouchala u dveří. Zaslechla rytmické cinkání okovaných opasků. Dva, možná tři muži a klapot ženských bot.

„Spí?“ Povýšený hlas patřil Odě. Doprovázela ho hlasitý cinkot záušnic.

Svatoslava by mohla přísahat, že cítí dusnou vůni růžového oleje, kterým si kněžna potírala spánky.

„Podle rozkazu nejjasnější paní,“ odpověděla Juta, služka, která jí před chvílí česala vlasy. „Spí a hned tak se neprobudí.“

Svatoslava zařala zuby. „Takže dvě mrchy,“ přepočítala si v duchu.

„Gut. Je sama?“

„Ano. Je s ní jenom Duše, ta nemotora.“

„Gut. Ty jdi taky spát,“ řekla Oda a klapot jejích bot se vzdálil spolu s kovovým chřestěním knížecí stráže, která ji doprovázela.

Za dveřmi se rozhostilo ticho. Svatoslava se otočila a pohlédla do dívčinych šedých očí. Byly bez výrazu. Mrštňným pohybem se vyhoupla na lavici u zdi a natáhla se, aby dosáhla na vysoko umístěné okno. Zatlačila na dřevěnou okenici. Do komnaty vtrhl poryv ledového vzduchu. V noční tmě uviděla dvojstup pochodní pohybujeících se přes Východní most na pevninu.

Jeden, dva... počítala v duchu, devět, deset... Otcova družina vychází na břeh. V noci před Hody? Srdce jí zabušilo silněji. Možná už

je to tady? Proč by družina odešla v noci z pevnosti, ne-li pro důležitějšího hosta?

Seskočila z lavice. Zapomněla zavřít okenici. Duše beze slova vylezla na lavici a udělala to místo své paní.

Host, přemýšlela horečně Svatoslava. Ten nejdůležitější. Ten, jehož jméno přede mnou pořád tají...

„Pojď, Duše,“ poručila šeptem. „Svlékni si šaty. Dneska se vyměníme. Věděla jsem, že ta...“ mrcha, pomyslela si Svatoslava, ale místo toho s odporem řekla: „Juta slouží kněžně. Prosila jsem otce, aby mi dovolil vybrat si vlastní služebnictvo, ale on ne. ‚Moje manželka,‘ řekl. ‚Ano, říkám já, je to tvoje manželka, ale ne moje matka!‘ Co bylo v tom koflíku?“ Podívala se na Duši.

Dívka před ní stála ve lněné bílé košili. Zuby jí cvakaly zimou.

„Jed?“ zeptala se Svatoslava.

Duše zavrtěla hlavou a podala jí své šaty. Svatoslava se otočila a odhrnula si vlasy ze zad. Dívka jí zručnými pohyby rozšněrovala její šaty. Pomohla jí je svléknout a oblékla ji do vlastních z hrubé, jednoduše tkané vlny.

„Takže jed ne?“ zopakovala Svatoslava a s obtížemi se nadechla. „Jsou mi těsné. Prsa ti rostou pomaleji.“

Dotkla se svých, pevně stažených látek.

„Nebo možná moje rostou moc rychle od té doby, co otec tolik mluví o svatbě? O mojí svatbě s bůhvíkým!“

Natáhla se pro Dušin plášť. Dívka jí podala ještě svoji kapuci.

„Nechám ti ušít nové, větší. Takové, abych se do nich vešla. Ale tajně, ano?“ Mrkla na dívku a navlékla si na hlavu její kapuci. „Vypadám jako poctivá služka? Taková, co musí v noci nutně běžet něco vyřídit přes most?“ Se smíchem se zatočila.

Duše hleděla na princeznu a neodpovídala.

„Tak šup, skoč do postele a přikryj se. Spinkej, Dušinko!“ zašeptala Svatoslava. „Dnes v noci jsi piastovská princezna. Se sladkými sny ale nepočítej.“

Zavřela za sebou dveře a s kapucí staženou do obličej odvázně vyrazila úzkými chodbami hradu. Nebylo to poprvé! Útěk, převlečení, malá lest. Všechno proto, aby se dozvěděla víc. „Kdy přijedou poslové?“ ptala se nejednou otce, ale on se jen usmíval. „Jakým jazykem budu s manželem mluvit?“ vyzvíдалa ke konci hostiny, kdy se mu už trásla hlava, ale on na ni místo odpovědi vyplázl jazyk. Když se vracel z lovu, útočila na něj otázkou: „Kam pojedu? Na jih, západ nebo východ?“

„Východní most...“ zašeptala teď, když ji ovanul chlad ze zamrzlých vod Lednického jezera. „Můj manžel přijede od východu!“

Pevně se ovinula pláštěm a rozběhla se po mostě. Vyhlížela záři pochodní. Chtěla se to dozvědět co nejdříve. Které ze spojenectví pana otce bude zaručovat? Kyjev? Že by Kyjev? Kníže Měšek Rusi ještě nevyhlásil válku a už plánuje mír? Ach! napadlo ji. Možná získá za mou ruku zpět Červoňské hrady, které kníže Vladimír zabral vloni v létě? Ať ji o letošních Hodech čeká cokoli, nebude jako ovečka, kterou vedou na porážku.

BOLESLAV čekal v přístavu, jak mu nařídil otec. Prázdné molo se zakusovalo do ledem pokrytého jezera. Bylo na něm několik železných držáků pro pochodně. Na břehu leželo pár zasněžených vrší, určitě je tu zapomněli rybáři po posledním lovu. Pak už tam byla jen bouda pro lodě a u ní vyskládané dřevo na podpal. Pusto, prázdno. Jedinou stopou lidské přítomnosti byly jejich vlastní stopy v čerstvém sněhu.

Zarad, Bjornar a Jaksu stáli vedle něj jako vždycky. Zarad byl syn Měškova praporečníka Bořimíra a Boleslav ho znal odjakživa. I mléčné zuby ztratili společně. Jaksu poznal Boleslav v Magdeburgu, když tu byl jako šestiletý zajatcem císaře. „Ratarské štěně,“ vrčeli Sasové na malého Jaksu, když ho násilím křtili. Boleslav trval na tom, že bez něj z Magdeburgu neodjede, a markrabě Hodo, který malého Ratara upřímně nenáviděl, daroval Boleslavovi Jaksu jako psa. Bjornara zase vykoupil ze skandinávského zajetí kníže Měšek, když si ho Boleslav vyhlédl na nábřeží volínského přístavu. Desetiletý Bjornar tahal těžké truhly jako dospělí muži, na stěžně šplhal mrštně jako veverka a byl také tak zrzavý. Boleslav prosil otce tak vroucně, až kníže Bjornara vyplatil. Chlapec o sobě věděl jen to, že se narodil na ostrově Bornholm.

Boleslav, Bjornar, Jaksu a Zarad spolu s dvěma desítkami synů Měškových bojovníků odmalička cvičili v mladé družině. Bojovali dřevěnými meči, stříleli z luku do slaměného panáka, jezdili na koni, zápasili a prali se od rána do soumraku. Na tyhle tři se Boleslav mohl spolehnout jako na sebe sama. Byli jeho bratři – ne rodem a krví, ale modřinami, společně prolitým potem, podvrtnutými kotníky, vykloubenými zápěstími a polámanými prsty. Otec ho držel zkrátka a na cvičišti s ním zacházel jako s každým jiným chlapcem. Jen od něj vyžadoval víc. A když se Boleslav ptal: „Kdy dostanu vlastní družinu?“,

Měšek se místo odpovědi hřmotně smál. Dokud jakožto chlapec pořád potřeboval tři stovky kroků, aby přešel Východní most, namlouval si, že to je jen otázka věku. Jenže když to dovedl jako muž na dvě a půl stovky, bez námahy, volným krokem, a otec se zase jenom smál, pomyslel si, že se za tím smíchem možná skrývá víc. Břicho těhotné Ody, z něž měl brzy vzejít druhý syn? Další po tom, kterému Měšek daroval svoje jméno. Od té doby nespal klidně. Měl se na pozoru, protože netušil, co pan otec plánuje. O své pochybnosti se s nikým nepodělil. Ani s trojicí svých druhů ne. Je-li jim tak blízký jako oni jemu, měli by to vytušit sami. A pokud ne, stejně mu s ničím nepomohou.

„Já tady mrznu,“ povzdechl si Zarad, „a v teplé síni zatím určitě hezké služky roznášejí svařené pivo a pohupují boky.“

„Je ti zima nebo máš žízeň?“ zjišťoval Bjornar.

„Brzy tu může být pořádné horko,“ zašeptal Jaks a ukázal na most.

Boleslav cítil, jak se mu zrychlil tep. V jediném okamžiku se Východní most zaplnil lidmi a rozzářil pochodněmi.

„Oj, k čertu!“ sykl Zarad. „Co to je?“

„Nevím, co to je,“ odpověděl klidně Jaks, „ale vpředu jde kníže.“

„Boleslave...“ štouchl ho Bjornar do boku, „ty...“

Mladý kníže neodpověděl. Otec a jeho družiníci už scházeli z mostu a zatáčeli k přístavišti a k nim. Ještě pár kroků a budou na břehu. Boleslav zahýbal prsty v rukavicích ztuhlých mrazem. Mimoděk se narovnal, druhové za jeho zády udělali totéž. Otec už stál před nimi. Uklonil se mu.

Pomalu zvedal hlavu. Nejdřív uviděl vysoké, stříbrem pobité boty. Kroužkovou košili po kolena, meč u pasu. Zdobenou pochvu nože. Ruku v rukavici zastrčenou za opasek. Červený knížecí plášť podšitý kožešinou bílých plchů. Otcův tmavý, špičatý vous protkaný jediným stříbrným pramenem, kníry ztuhlé mrazem. Přimhouřené oči. A na hlavě bojovou, nikoli parádní přilbu.

„Synu,“ řekl Měšek hlasem, který mohl znamenat cokoli, ale nevyjadřoval nic.

Za jeho zády stály dvě desítky ozbrojených bojovníků. Ne tucet. Dvě desítky.

„Otče,“ odpověděl Boleslav a přemáhal třesoucí se hlas. „Jsem tady, jak jsi chtěl.“

Otcovi družiníci vyšli na molo, zasadili pochodně do držáků a zůstali stát. Pochopil, že on a jeho tři druhové jsou obklíčení. Pohlédl otcí přímo do očí.

„Zapalte oheň!“ poručil Měšek.

Boleslavovi se vybavilo, že Abrahám nařídil Izákovi vynést dřevo na horu Moria a vlastníma rukama navršit obětní hranici. Vzápětí té myšlenky zalitoval, když viděl, že se Měšek drsně usmál a řekl: „Nebo ne. Ať ho můj syn a jeho druhové zapálí sami.“

Boleslav vyrazil vpřed. Než otce minul, do posledního okamžiku se mu díval do očí. Slyšel za sebou kroky Bjornara, Jaksy a Zarada, ale neotočil se. Došel k boudě pro lodě, kde leželo vyrovnané dříví. Pohlédl na holé kmeny řídkého lesa za boudou. Mohl by... Ne, nemohl. Útěk nepřichází v úvahu. Je prvorozený syn, kníže, žádný zbabělec, který pláchne do tmy.

Když se skláněl pro dříví, sáhl si rukou do boty. Nůž byl na svém místě. Otec je silnější než on, ale určitě není rychlejší. Druhové mu dali najevo, že si jeho gesta všimli. Zarad se dotkl prstem své boty.

Nejsem sám, pomyslel si Boleslav, ještě chvíli nejsem sám.

Vyskládali dříví na oheň. Všichni čtyři si dřepili, aby ho zapálili. Bjornar vytáhl Boleslavovi z třesoucí se ruky křesadlo tak obratně, že to Měšek nemohl vidět. Rychle vykřesal jiskry a plamen se už plazil po vysušeném dřevě.

„Synu!“ zvolal Měšek. „Pojď ke mně.“

Šel, nutil se držet zpříma, aby otec nevyčítal, jak se mu podlamují nohy.

„Dnes je poslední z dlouhých nocí,“ řekl Měšek.

„Zítřka je den Narození Páně,“ odpověděl Boleslav, ačkoli si nebyl jistý, jestli nějaké zítřka vůbec přijde.

„Jsi připraven?“ přerušil ho Měšek prudce.

„Na co?“ zeptal se vzdorovitě Boleslav. Měl té hry dost.

Otec se nervózně zasmál a stáhl si rukavice.

„Na chlad!“ Otevřel sponu pláště a jedním pohybem ho odhodil na sníh. „Na co čekáš? Svlékej se, mladý kníže!“

Na chlad? přemýšlel horečně Boleslav a přitom si svlékal rukavice a plášť. Ne na oheň?

Otec se svlékal obratně, jako by odložit oděv před vlastními vojáky za mrazivé noci byla úplně normální věc. Boleslav si zkřehlými prsty zouval boty. Zachytil Zaradův zděšený pohled. Bylo pozdě. Ukrytý nůž ležel spolu s botou ve sněhu. Stáhl si kalhoty, odhodil je stranou, napřímil se a podíval se před sebe. Měšek stál před ním úplně nahý. Na ramena mu spadaly dlouhé, husté vlasy. Na svalnaté hruďi mu zářil zlatý rovnoramenný kříž na řetězu. V ruce držel sekeru.